

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE

DIVADELNÍ FAKULTA

Dramatické umění

Produkce

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Dobrovolnictví v divadle

Pavlína Svobodová

Vedoucí práce: Mgr. Vlastimil Ježek

Oponent práce: Mgr. Magdalena Müllerová

Datum obhajoby: 13. 6. 2017

Přidělovaný akademický titul: BcA.

Praha, 2017

ACADEMY OF PERFORMING ARTS IN PRAGUE

THEATRE FACULTY

Dramatic Arts

Arts Management

BACHELOR'S THESIS

Volunteering in theater

Pavlína Svobodová

Supervisor of thesis: Mgr. Vlastimil Ježek

Reviewer: Mgr. Magdalena Müllerová

Date of defense: 13. 6. 2017

Degree granted: BcA. (Bachelor of Arts)

Prague, 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

Dobrovolnictví v divadle

vypracovala samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím uvedené literatury a pramenů.

Praha, dne .....

.....
podpis diplomanta

Upozornění

Využití a společenské uplatnění výsledků diplomové práce, nebo jakékoliv nakládání s nimi je možné pouze na základě licenční smlouvy tj. souhlasu autora a AMU v Praze.

Evidenční list

Souhlasím s tím, aby moje bakalářská práce byla půjčována k prezenčnímu studiu v knihovně Akademie múzických umění v Praze.

Datum:

podpis studenta

Uživatel stvrzuje svým podpisem, že tuto práci použil pouze ke studijním účelům a prohlašuje, že jí vždy řádně uvede mezi použitými prameny.

[illegible]

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu své práce panu Mgr. Vlastimilovi Ježkovi za trpělivost a cenné doporučení a připomínky, dále paní MgA. et Mgr. Doubravce Svobodové za poskytnuté rady. Velké poděkování patří také MgA. Kláře Mišunové a ostatním zaměstnancům i dobrovolníkům Studia Hrdinů za poskytnutí klíčových informací a inspirace. V neposlední řadě děkuji všem osloveným institucím a jejich zástupcům, kteří mi ochotně odpovídali na mé dotazy. A děkuji také svým spolužákům, kteří mi nejen při psaní této bakalářské práce byli rádci a oporou.

Abstrakt

Bakalářská práce *Dobrovolnictví v divadle* zkoumá možnosti zapojení dobrovolníků v českých divadlech. Jako dobrovolník je chápána osoba, která vykonává určitou činnost bez nároku na finanční odměnu. Teoretická část práce se věnuje terminologii dané problematiky a právnímu ukotvení dobrovolnictví v České republice. Praktická část mapuje konkrétní postup zapojení dobrovolníků včetně výhod a nevýhod dobrovolnictví v divadelním prostředí, dále uvádí nástroje vypočítání hodnoty dobrovolníků. V poslední části práce je konkrétně popsáno fungování spolupráce s dobrovolníky ve Studiu Hrdinů. Text je obohacen o data získaná dotazníkovým šetřením provedeným mezi dobrovolníky Studia Hrdinů.

Cílem této bakalářské práce je poukázání na význam dobrovolnictví. Údaje tvoří inspirativní materiál a zdroj informací pro divadla, která mají zájem o spolupráci s dobrovolníky.

Abstract

The bachelor thesis *Volunteering in the theater* is focused on possibilities of engaging volunteers to the Czech theaters. As a volunteer is meant a person, who does a certain activity/work without a salary. The theoretical part is focused on the terminology of the topic and volunteering terms of law in the Czech Republic. The practical part shows particular steps of engaging volunteers including advantages and disadvantages of volunteering in theater ambience, it also introduces ways and tools to count the value of volunteers. In the last part of this thesis there is a description of cooperating volunteers with the Studio Hrdinů. The text is enriched with data which have been got from the survey made with volunteers from the Studio Hrdinů.

The goal of this thesis is to highlight the importance of volunteering. The content of this thesis is an inspiring source of information for theaters, which are interested in cooperating with volunteers.

Obsah

1	Úvod	1
2	Historie a vývoj dobrovolnictví v České republice	3
3	Co je to dobrovolnictví?	5
3.1	Terminologie	5
3.2	Druhy a formy dobrovolnictví Night.....	6
3.3	Motivace k dobrovolné činnosti	8
3.4	Právní úprava dobrovolnictví	9
3.5	Akreditace v dobrovolnictví.....	12
4	Dobrovolnictví v divadle	14
4.1	Vymezení dobrovolnictví v divadle a jeho současná situace	14
4.2	Efekt na fungování divadla.....	15
4.2.1	Důvody a bariéry spolupráce s dobrovolníky v divadlech	15
4.3	Hodnota dobrovolníků	17
5	Od myšlenky k realizaci	20
5.1	Přípravná fáze	21
5.1.1	Role koordinátora	21
5.1.2	Výběr činnosti pro dobrovolníky	22
5.2	Příchod dobrovolníků do divadla	24
5.2.1	Hledání dobrovolníků	24
5.2.2	První seznámení a zaučení	25
5.2.3	Smlouva, BOZP, Pojištění.....	26
5.3	V provozu	28
5.3.1	Reflexe práce dobrovolníků	28
5.3.2	Odměny.....	28
5.3.3	Ukončení spolupráce	28
6	Fungování dobrovolnictví na příkladu Studia Hrdinů	30
6.1	Studio Hrdinů.....	30
6.2	Srovnání obecného postupu a Studia Hrdinů	31
6.3	Výpočet ekonomické hodnoty dobrovolníků ve Studiu Hrdinů	35
6.4	Dotazníkové šetření mezi dobrovolníky Studia Hrdinů.....	36
6.4.1	Závěr dotazníkového šetření	38
6.5	Závěr příkladu fungování SH	38
7	Závěr	40
	Soupis citací, použitých pramenů a literatury	43
	Přílohy.....	48

Seznam příloh

- 1.** Smlouva s dobrovolníkem Studio Hrdinů z.s.
- 2.** Smlouva s dobrovolníkem Studio Hrdinů z.s. (účinkování v inscenaci Herec a truhlář Majer hovoří o stavu své domoviny)
- 3.** Smlouva o dobrovolnické činnosti Divadlo na cucky
- 4.** Divadlo na cucky nabídka dobrovolnictví
- 5.** Spolupráce projektu Na den a Zákulisí z.s.
- 6.** Věcný záměr zákona o dobrovolnictví

Seznam použitých zkratek a značení

CMTF UP – Cyrilometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého

ČR – Česká republika

ČSÚ – Český statistický úřad

BOZP – Bezpečnost a ochrana zdraví při práci

EU – Evropská unie

ERD – Evropský rok dobrovolnictví

JCU – Jihočeská univerzita

MUNI – Masarykova univerzita v Brně

MVČR – Ministerstvo vnitra České republiky

NDB – Národní divadlo Brno

NIPOS – Národní informační a poradenské středisko pro kulturu

SH – Studio Hrdinů

UK – Univerzita Karlova

VŠE – Vysoká škola ekonomická

1 Úvod

„Kultura hraje v rozvoji společnosti významnou roli spočívající ve schopnosti vzdělávat, odstraňovat bariéry, angažovat komunity a proměňovat místa, ve kterých žijeme.“¹ Dobrovolnictví je jedním z mnoha nástrojů k dosažení těchto cílů. Spolupráce s dobrovolníky přináší do organizace nové impulsy a energii. Pro realizaci divadelních i multižánrových festivalů tvoří dobrovolníci cenný zdroj pomoci, bez které by mnoho z nich nemohlo fungovat. Nicméně musíme konstatovat, že v prostředí českých divadel se jedná spíše o výjimečný jev, který na svůj rozvoj čeká. Tato bakalářská práce reaguje na tuto situaci a snaží se čtenáře seznámit s danou problematikou v obecné i konkrétní formě. A tím podpořit význam zapojení veřejnosti do chodu divadel. Toto téma jsem si vybrala na základě vlastního zájmu a bohatých zkušeností s dobrovolnictvím na různých úrovních (vykonávání dobrovolnictví i vedení dobrovolníků) v odlišných odvětvích.

Tato práce je rozčleněna do tří částí (rozepsaných v šesti kapitolách). Samotnému vzniku textu předcházeli určení tří hypotéz *Dobrovolnictví má význam nejen v alternativních projektech, ale i v zavedených kamenných divadlech, dobrovolnictví je pro divadla výhodné, benefity převyšují vyložené náklady a dobrovolnictví posiluje vztah diváka a organizace*. Jednotlivé kapitoly se snaží tyto hypotézy potvrdit či vyvrátit.

První část textu je věnována obecnému přiblížení dobrovolnictví. Terminologii, rozčlenění různých forem dobrovolnictví a právní úpravě dobrovolnictví – zákonu č. 198/2002 Sb. o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě).

Druhá a nejobsáhlejší část se již konkrétně zabývá dobrovolnictvím v divadlech. Seznamuje čtenáře se současnou situací dobrovolnictví v českých divadlech. Uvádí důvody a bariéry spolupráce. Dále navrhuje konkrétní postup začlenění dobrovolníků do chodu divadel.

¹ Práce s publikem [online]. [cit. 2017-03-25]. Dostupné z: <http://www.programculture.cz/cs/prace-s-publikem>

V poslední části je obecný postup srovnán s postupem Studia Hrdinů a tím ověřena jeho realizovatelnost. Toto srovnání je obohaceno o pohled dobrovolníků, kteří se aktivně podílí nebo podíleli na provozu Studia Hrdinů.

V českém prostředí neexistuje mnoho pramenů, které by se zabývaly dobrovolnictvím v kulturních institucích. Cenným zdrojem pro tuto bakalářskou práci byly dvě příručky *Dobrovolnictví pro kulturu dobrovolnická činnost v kulturních organizacích (2011)* a *Metodických doporučení Ministerstva kultury pro dobrovolnictví v kultuře a umění (aktualizované vydání 2015)*. Další prameny tvořily publikace, které se věnují dobrovolnictví v sociální sféře nebo dobrovolnictví obecně. Pro účely poslední kapitoly byly použity materiály Studia Hrdinů (výroční zprávy) a hlavně rozhovory vedené s koordinátorkou Klárou Mišunovou a dobrovolníky, dále dotazníkové šetření mezi dobrovolníky.

2 Historie a vývoj dobrovolnictví v České republice

Vývoj dobrovolnictví v České republice se opírá o historii spolkové činnosti, která se rozvíjela od 19. století společně s Českým národním obrozením. Občanské aktivity se formovaly do dobrovolnictví, tak jak ho vnímáme v současnosti - dobrovolné práce vykonávané nad rámec pracovních povinností a bez finanční odměny. Docházelo k zakládání spolků, které fungovaly a mnohé z nich fungují dodnes na dobrovolné bázi. Z těch nejdůležitějších můžeme jmenovat spolek Sokol, zpěvácký spolek Hlahol pražský, Junák - svaz skautů a skautek. Dobrovolné sbírky napomohly (finančně i dobrovolnou činností) k vzniku a fungování Národního divadla (Sbor pro zřízení Národního divadla), divadla v Lounech a dalších budov sloužících kultuře. Během období první republiky byla spolková činnost nedílnou součástí společnosti. Aktivní zapojení patřilo k občanským ctnostem a často odráželo společenské postavení občana. Spolky stály za pořádáním kulturních akcí - filmových promítání, besed s osobnostmi i divadelních aktivit. Tento pro dobrovolnictví pozitivní vývoj byl uměle pozastaven vývojem dějin (německou okupací a poté vznikem socialistického státu) až do roku 1989, kdy došlo k znovu probuzení a nástupu občanské společnosti.

V období 1948 - 1989 došlo téměř k vymazání pojmu dobrovolnictví z povědomí lidí. Nikoliv z důvodu, že by si lidé přestali pomáhat, ale protože dobrovolnictví, jako svobodně zvolená činnost, nebylo slučitelné s komunistickým politickým režimem.

„Když se v únoru 1948 chopila komunistická strana moci, začala oblast dobrovolného sdružování přizpůsobovat svým potřebám. Především přistoupila k poměrně rychlé paralyzaci dobrovolnického aktivismu, který svojí ideovou a politickou orientací komunistické ideologii nevyhovoval, nebo jí přímo protiřekl.“²

Docházelo k dobrovolnictví vnucenému, takzvanému dobrovolnictví falešnému - kvazidobrovolnému³. Spolková činnost musela být prováděna v rámci národní fronty a majetek organizací byl zkonfiskován.

² Vzorci a hodnoty dobrovolnictví v české společnosti na začátku 21. Století, Frič P., Pospíšilová T. a kol., Praha, Agnes 2010, s. 34 – 35

³ Pojem použit ve statí T. Pospíšilové Dobrovolnictví v České republice před rokem 1989: diskurzy, definice, aktualizace, v této statí T. Pospíšilová konfrontuje zahraniční studie o dobrovolnictví v postkomunistických zemích (neexistence dobrovolnictví před rokem 1989) s jejím výzkumem. Výsledek studie můžeme shrnout tak, že i přes jistou míru vynucenosti dobrovolnictví občané vynucené dobrovolnictví nevnímali negativně a asi 10% z nich v dobrovolnictví pokračovalo i po roce 1989.

Z této doby pochází také přežitá představa některých občanů, kteří stále vnímají dobrovolnictví dle měřítek minulého režimu jako "svazáckou" činnost, tedy aktivitu spojenou s politickým přitakávačstvím.

Po Sametové revoluci 1989 dochází k obnovení zaniklých organizací a vzniku organizací nových. Občané mají možnost legálně vycestovat a vykonávat dobrovolnou službu v zahraničí (například EVS⁴). Roku 1990 byl přijat zákon č.83/ 1990 Sb. o sdružování občanů, který vznik organizací výrazně zjednodušil. V 90. letech jsou přijaty další zákony, například zákon č.248/ 95 Sb. o obecně prospěšných společnostech, zákon č. 227/97 Sb. o nadacích a nadačních fondech a až roku 2002 zákon č. 198/2002Sb⁵ Zákon o dobrovolnické službě.

Od roku 2002 se konalo mnoho konferencí a seminářů, zabývajících se dobrovolnictvím v různých formách, včetně dobrovolnictví v kultuře (každoroční konference o dobrovolnictví v Kroměříži; seminář Dobrovolnictví v divadlech - Praha 2011; seminář Dobrovolnictví v prostředí české scény - Plzeň 2013; Dobrovolnictví v kultuře - kulturu vytváříme společně - Plzeň 2015). Výrazným rokem v aktivitách podporujících dobrovolnictví se stal rok 2011 - Evropský rok dobrovolnických činností na podporu aktivního občanství (ERD).

V roce 2012 bylo dle měření ČSÚ v ČR aktivních celkem 25 964 dobrovolníků a hodnota dobrovolné práce v neziskových institucích přesáhla 5,5 mld. Kč⁶ (novější data bohužel nejsou k dispozici).

⁴ EVS – Evropská dobrovolná služba

⁵ Zákon je dostupný na <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-198>, detailněji se zákonem zabývá kapitola 3.3 Právní úprava dobrovolnictví.

⁶ Data a fakta o neziskovém sektoru v ČR, Studie pro Koncepti politiky vlády vůči NNO do roku 2020 [online]. 2015 [cit. 2017-03-03]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/studie_prouzova_data_a_fakta_o_neziskovem_sektoru_1.pdf s. 15

3 Co je to dobrovolnictví?

Dobrovolnictví zahrnuje rozsáhlou oblast, ve které je často těžké určit hranice jednotlivých forem dobrovolnictví a souvisejících termínů. Celou problematikou prochází pojem filantropie neboli dobročinnost - lidumilnost. Pod tu spadá dárcovství (peněžitý či nepeněžitý dar přímo potřebným občanům nebo veřejně prospěšným projektům) a dobrovolnictví. Při výběru z široké terminologie byl dáván důraz na možné uplatnění pojmů v kultuře.

3.1 Terminologie

Dobrovolnictví je „veřejně prospěšná činnost přispívající k dosahování veřejného blaha, které je vykonáváno dobrovolníkem ze svobodné vůle, ve volném čase a bez nároku na odměnu, protislužbu či zvýhodnění“⁷.

Dobrovolnictví můžeme tedy chápat jako svobodně vykonávanou činnost, kterou jedinec – dobrovolník - organizovaně vykonává ve svém volném čase bez nároku na finanční odměnu, s vložením vlastní energie, času a znalostí v zájmu veřejného blaha.

V odborné literatuře můžeme najít různé přístupy k dobrovolnictví. Některé stanovují podmínku organizovanosti, veřejné prospěšnosti a některé nikoliv. Na základě těchto podmínek se dá rozlišit přístup k dobrovolnictví na užší a širší⁸. Cílem tohoto vymezení je poukázat na dobrovolnictví jako širokou oblast, jejíž hranice určují lidé, nikoli termíny.

	Užší přístup	Širší přístup
Forma pomoci	Organizovaná	Organizovaná i neorganizovaná
Typ pomoci	Práce	Činnost
Okruh příjemců pomoci	Nezahrnuje rodinu/domácnost	Zahrnuje rodinu/domácnost
Stabilita pomoci	Dlouhodobá	Dlouhodobá i krátkodobá
Povaha pomoci	Plánovaná	Plánovaná i spontánní, neplánovaná
Zaměření pomoci	Obecně prospěšná	Obecně i vzájemně prospěšná

⁷ Věcný záměr zákona o dobrovolnictví, [online]. 2014 [cit. 2017-03-06]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/vecny-zamer-zakona-o-dobrovolnictvi-pripominky.aspx>, s. 3

⁸ TŘI TVÁŘE KOMUNITNÍHO DOBROVOLNICTVÍ: neformální pomoc, organizovaná práce a virtuální aktivismus Frič P. a Vávra M [online] [cit. 2017-03-25] 2012 Dostupné z: <http://www.hest.cz/cdn/public/001140.pdf> s.29

Občanská výpomoc (sousedská výpomoc) - tzv. dobrovolnictví vzájemně prospěšné⁹- probíhá nejčastěji v rodině nebo komunitě jako spontánní, neorganizovaná činnost bez očekávání jakékoliv odměny. Může se jednat například o hlídání dětí, zalévání květin atd. Tato forma výpomoci není vnímána jako dobrovolnictví, ale spíše jako pozitivní společenský jev.

Dobrovolnická služba – jedná se o činnost stejného charakteru jako dobrovolnictví, která musí navíc splňovat podmínky zákona č.198/ 2002 Sb.¹⁰ a být vykonávána v akreditovaných organizacích.

Dobrovolník - osoba, která ze své vůle vykonává jakoukoliv z výše uvedených služeb s výjimkou občanské výpomoci. Dobrovolník odvádí práci organizaci ve formě daru, nevyžaduje ani nedostává finanční odměnu. Může však dostávat nepeněžní odměnu, která má svoji vyčíslitelnou hodnotu.

3.2 Druhy a formy dobrovolnictví

Klasifikace dobrovolnictví napomáhá pochopení široké škály možností dobrovolnictví. V praxi může být rozčlenění nápomocné při přemýšlení o rozsahu zapojení dobrovolníků. Klíčové pro kulturní prostředí shledávám rozdělení P. Friče a O. Sozanské¹¹ dle role a míry využití dobrovolníků. To napomáhá vymezení hranic dobrovolnictví v divadle na existenčně nutné a takové, které je nad rámec nutných potřeb a pomáhá divadlu vytvářet nové kvality.

Dle role dobrovolníka pro organizaci

- Přímá závislost chodu organizace na dobrovolnících

Hlavními aktéry dané činnosti jsou dobrovolníci, bez kterých by byla činnost nemožná. Jako příklad můžeme uvést humanitární akce, kde počet dobrovolníků přesahuje počet profesionálů. Toto dobrovolnictví je také poměrně časté u malých, nezávislých kulturních projektů, včetně divadelních, kde je tato forma preferována z důvodu nedostatečného finančního kapitálu.

⁹ V anglické terminologii můžeme najít pro tento typ dobrovolnictví pojem One on one help.

¹⁰ Bližší vymezení dobrovolnické služby je uvedeno v tomto zákoně a také kapitole 3.3 právní úprava dobrovolnictví.

¹¹ Tošner J., Sozanská O. Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích, 2.vyd. Praha : Portál s.r.o. 2006 39 s. ISBN 80 -7367-178-6

Dobrovolníci jsou často samotní aktéři projektu a jejich známí. Tento typ dobrovolnictví můžeme považovat za jednu z forem aktivismu, snahy změnit určitou oblast z důvodu vlastních zájmů a nedostatečné existence jiných, například státních vykonavatelů.

- Dobrovolníci vykonávají činnost společně se zaměstnanci organizace
Chod organizace není stoprocentně závislý na dobrovolnících. Dobrovolníci vykonávají část práce, kterou by jinak museli vykonávat placení zaměstnanci. Činnost dobrovolníku významně napomáhá snížit finanční náklady organizace.

- Činnost dobrovolníků není nepostradatelná
Dobrovolníci vykonávají činnost, která je nad rámec obvyklých povinností zaměstnanců, tím zkvalitňují a obohacují fungování dané organizace. Organizace by mohla fungovat i bez přítomnosti dobrovolníků.

Dle rozsahu aktivit dobrovolníků

- Příležitostně či jednorázově

Může se jednat o krátkodobé zapojení při přípravě a konání akcí například dnu otevřených dveří, festivalů. U tohoto způsobu zapojení je velmi užitečné vytvořit databázi dobrovolníků a udržovat kontakt pro další jednorázovou, případně dlouhodobou spolupráci.

- Programově pravidelně

Dobrovolník pravidelně vkládá svůj čas do chodu organizace v průměrném rozsahu 1 - 5 hodin týdně či více, dle smluvní dohody dobrovolníka a organizace.

Dle délky vykonávání

- Krátkodobé dobrovolnictví (vykonávané v rozsahu do tří měsíců)
- Dlouhodobé dobrovolnictví (vykonávané déle než tři měsíce)

Dle zdroje dobrovolníků

- Zprostředkovaná forma

Organizace spolupracuje při hledání dobrovolníků s dobrovolnickými organizacemi například Tamjdem, Hnutí Brontosaurus...

- Přímá forma

Organizace si sama vyhledá ve svém okolí dobrovolníky a naváže s nimi spolupráci, například formou plakátů, přímého dotazování, webových stránek...

- Dobrovolník se sám přihlásí

3.3 Motivace k dobrovolné činnosti

„Motivace pro dobrovolnictví je nejrůznější. Dobrovolníci – muži v produktivním věku potřebují smysluplnou relaxaci, můžete tak získat advokáty, tlumočníky, inženýry... Ženy v domácnosti potřebují důkaz toho, že zvládnou i něco víc než knedlíky a prádlo. Studenti chtějí měnit svět. Babičky a dědečkové potřebují svoje lidi, svoji skupinu, která je jejich domovem“¹².

Pochopení motivace dobrovolníků je klíčovým nástrojem k úspěšnému fungování dobrovolnického programu. Koordinátor by měl být schopen rozpoznat motivaci dobrovolníka a tu podpořit. V případě, kdy dobrovolník přijde s negativní motivací¹³, je na koordinátorovi, aby dobrovolníka slušně odmítl.

Motivace lidí jsou často velmi specifické. Přesto je možné je rozdělit do několika skupin.¹⁴

- Společenská motivace - zájem nebo obava o společnost

¹² Dobrovolníci pro kulturu dobrovolnická činnost v kulturních organizacích,[online]. 2011 [cit. 2017-02-26]. Dostupné z:

<http://www.programculture.cz/media/document/dobrovolnici-pro-kulturu.pdf> s.72

¹³ Mezi negativní motivace může patřit nepřiměřená a zbytečná zvědavost, touha se příliš obětovat, pocit vlastní nedostatečnosti, panovačnost a touha ovládnout jiné. Více informací o pozitivních i negativních motivacích uvádí závěrečná práce P. Vitouškové Motivace pro práci v neziskovém sektoru (1998) nebo bakalářská práce Marie Hanákové Fenomén pomáhání aneb proč lidé pomáhají druhým (2006).

¹⁴ What motivates people to volunteer? The case of volunteer AIDS caregivers in faith-based organizations in KwaZulu-Natal, South Africa. Olagoke Akintola ,[online]. 2011 [cit. 2017-02-26]. Dostupné z:

<https://academic.oup.com/heapol/article-lookup/doi/10.1093/heapol/czq019>

- Touha porozumět lidem, činností, kterým dobrovolník před tím nerozuměl
- Náboženská - pomoc ostatním je vnímána jako náboženská povinnost
- Altruismus - potřeba pomáhat pro vlastní zadostiučinění, dobrovolník si vylepšuje svůj vnitřní status, realizace vnitřních hodnot
- Potřeba uznání - touha být uznáván a oceněn svým okolím
- Reakce na předchozí zkušenosti- jedinec cítí potřeba využít své životní zkušenosti v prospěch dalších (například vyléčení drogově závislí)
- Profesní motivace- získání znalostí a zkušeností pro vlastní kariéru
- Zájem o protihodnotu – dobrovolník vykonává dobrovolnou práci, protože má zájem o nabízenou odměnu, typickým příkladem je dobrovolnictví na festivalech, kde dobrovolníci za určitý počet odpracovaných hodin získávají volný vstup na danou akci
- Vlastní motivace - osoba má úplně specifickou motivaci

V prostředí divadla je možné se setkat se všemi výše uvedenými typy motivací, konkrétně se jedná o tyto specifické motivace.

- Touha být v bližším kontaktu s umělci a zajímavými lidmi (potřeba být součástí tvůrčí komunity)
- Předchozí působení v amatérském souboru
- Zájem o odměny – vstupenky...
- Podpora oblíbené instituce
- Potřeba trávit čas smysluplně
- Zájem o získání odborné praxe (například studenti DAMU, oboru produkce)

3.4 Právní úprava dobrovolnictví

První právní úpravou dobrovolnictví v České republice po roce 1989 se stal zákon č. 198/2002 Sb. o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě). Tento zákon byl novelizován předpisem č. 86/2014 Sb. nového občanského zákoníku. Hned na začátku je důležité zdůraznit, že zákon upravuje jen dobrovolnickou službu (podmíněnou akreditovaným režimem), nikoliv dobrovolnictví. Záměrem zákona bylo vytvořit pro fungování dobrovolnictví v České republice co nejpríznivější prostředí, které by odstranilo právní nezakotvenost dobrovolnické služby, ale zároveň neomezilo rozmanitost dobrovolnictví. Zákon poprvé zavádí pojmy - dobrovolník, dobrovolnická služba,

vysílající organizace, přijímací organizace. Dále upravuje předpoklady pro vysílající a přijímací organizací včetně akreditací a smluvních náležitostí.

Tento zákon se nevztahuje na činnosti upravené jinými právními předpisy, jmenovitě na dobrovolné hasiče, aktivity Červeného kříže nebo Evropskou dobrovolnou službu.

Jako dobrovolnická služba je chápána činnost krátkodobého nebo dlouhodobého charakteru (delší než tři měsíce), která není vykonávána k uspokojení vlastních zájmů. Dále se nesmí jednat o činnost vykonávanou v rámci podnikatelské činnosti, služebním, členském poměru nebo pracovněprávním vztahu. Taxativní vymezení činnosti dobrovolníka je možné nalézt v § 2. Dobrovolníkovi za jeho práci nenáleží žádná finanční odměna. Dobrovolníkem se může stát jakákoliv osoba starší 15 let (dobrovolnictví vykonávané v zahraničí je limitováno dosažením věku 18 let). Akt dobrovolnické služby musí být vždy vykonáván na základě uzavření smluvního vztahu. Smluvní náležitosti se liší dle rozsahu služby, dlouhodobá služba a služba vykonávaná v zahraničí ze své podstaty vyžaduje rozsáhlejší smluvní úpravy. Ve smlouvě o krátkodobém dobrovolnictví musí být uvedeno alespoň místo, předmět a doba výkonu dobrovolnické služby, u dlouhodobého dobrovolnictví a dobrovolnictví v zahraničí musí smlouva vždy obsahovat jméno, příjmení, rodné číslo, datum narození, místo trvalého pobytu dobrovolníka, název a sídlo vysílající organizace, místo, předmět a dobu výkonu dobrovolnické služby. Dle typu dobrovolnické služby mohou být ujednány náhrady výdajů dobrovolníka. Dále dle specifik dobrovolnické služby může obsahovat speciální dokumenty jako například výpis z trestního rejstříku, lékařské vyšetření apod. Bližší informace o smlouvách lze nalézt v zákoně č.198/2002 Sb. v § 5.

Dalšími aktéry výkonu dobrovolnické služby jsou vysílající a přijímací organizace. Vysílající organizace má na starost výběr, evidenci, uzavírání smluv a přípravu dobrovolníka na výkon dobrovolnické služby. Základními předpoklady vysílající organizace je způsobilost k vykonávání všech náležitostí spojených s dobrovolnickou službou, akreditace od Ministerstva vnitra (udělovaná akreditační komisí na dobu čtyř let), splnění podmínek sídla v České Republice a jedna z výše uvedených právních forem: spolek, nadace, nadační fond, ústav, sociální družstvo, obecně prospěšná společnost, církev, náboženská společnost, právnická osoba církve nebo náboženské společnosti. Vysílající organizace mohou

žádat o dotace určené na částečné krytí nákladů spojených s dobrovolníky (koordinace, pojištění, úhradu pojistného na důchodové pojištění). Dotace se čerpá vždy na jeden rok.

Přijímací organizace může být fyzická osoba nebo jakákoliv organizace, pro jejíž službu je dobrovolnická služba vykonávána. Podmínkou je splnění statusu veřejné prospěšnosti.

V rámci Plánu legislativních prací vlády ČR na rok 2015 vznikl věcný záměr nového zákona o dobrovolnictví, projednání nového zákona bylo však pro velké množství připomínek pozastaveno. Snahou věcného záměru zákona je zachování všech stávajících norem, nicméně vyjasnění nepřesných formulací a dále deklarace podpory dobrovolnictví v co nejpestřejší formě. Zajímavou součástí věcného návrhu je větší zvýhodnění akreditovaných organizací i organizací, které pracují s dobrovolníky v neakreditovaném režimu. Mezi tato zvýhodnění patří například osvobození dobrovolníků od daně z příjmu fyzických osob. Tyto změny mají potenciál reálného dopadu i na dobrovolnictví v divadle pro neakreditovaný režim, zároveň díky bližšímu vymezení práv a povinností a výčtu výhod existuje potenciál většího zájmu divadel o získání akreditace.

3.5 Akreditace v dobrovolnictví

Jak již bylo několikrát zmíněno, s přijetím první právní úpravy došlo k rozdělení dobrovolnictví na fungování v akreditovaném a neakreditovaném režimu. V divadelním prostředí v akreditovaném režimu v tuto chvíli pracuje jako jediné olomoucké Divadlo na cucky. Proces akreditace přináší na začátku větší úsilí (hlavně se jedná o administrativní úkony), na druhou stranu přináší výhodné benefity, včetně možnosti žádání dotace na spolupráci s dobrovolníky. V období od přijetí zákona do roku 2016 bylo uděleno celkem 1 134 akreditací¹⁵. V roce 2016 žádalo o udělení akreditace 43 projektů, z nichž převážná většina uvedla v kolonce Oblast dobrovolnictví péči o seniory, děti, postižené, pomoc při živelných katastrofách... Pomoc při pořádání kulturních akcí se objevila jen u šesti organizací. Z povahy akreditovaných organizací vyplývá, že se jedná o výjimečnou činnost, například při konání benefičních akcí.

V předešlých letech je nutné počet akreditovaných organizací zaměřených na kulturní akce vnímat pouze orientačně (v letech 2005 - 2012 se jednalo o 32 organizací). Důvodem nepřesnosti je stejně tak jako v roce 2016 společná kategorie pro kulturní akce a pořádání sbírkových a charitativních akcí.

Výhody akreditovaných organizací ¹⁶

Akreditované organizace mohou žádat o účelové dotace¹⁷. Možnost uplatnění hodnoty činnosti dobrovolníku jako částky vlastního vkladu organizace do žádostí o státní dotace. Dále možnost spolupráce s úřadem práce a nezaměstnanými. Akreditace je známkou kvality a způsobilosti práce s dobrovolníky.

Nevýhody akreditovaných organizací

Větší administrativní zátěž, zákonem upravená práva a povinnosti při spolupráci s dobrovolníky (tuto nevýhodu je však možné vnímat zároveň jako výhodu).

¹⁵ Jedná se o součet dostupných dat ze seznamu akreditovaných projektů v letech 2003 – 2016 Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/seznam-akreditovanych-projektu.aspx>. Akreditace je udělována na jednotlivé projekty na dobu čtyř let (akreditace udělené před červnem 2014 měly platnost jen tří let).

¹⁶ Akreditace[online]. 2016 [cit.2017-02-28]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/dobrovolnicka-sluzba-akreditace.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>

¹⁷ Hrazení pojistného odpovědnosti na škodě nebo zdraví, kterou dobrovolník způsobí nebo je mu způsobena, u dlouhodobého dobrovolnictví, tedy delšího než tři měsíce vykonávaného min. 20 hod. týdně, nárok na uhrazení důchodového pojištění, výdajů spojených s koordinací, evidencí a přípravou dobrovolníků.

Výhody pro dobrovolníka v akreditovaných organizacích

Zaručené smluvní podmínky, pojištění proti škodám na zdraví a majetku, nárok na pracovní pomůcky a přípravu k vykonávání dobrovolnické služby. V případě že dobrovolník pracuje v průměru více než 20 hodin týdně v kalendářním týdnu¹⁸, může být státem hrazeno pojistné veřejného zdravotního pojištění po dobu výkonu služby, dále může organizace hradit dobrovolníkovi důchodové pojištění stanovené z minimálního vyměřovacího základu.

¹⁸ Hranice překračující 20 hodin týdně v průměru je důležitá i pro spolupráci s nezaměstnanými, ty si mohou započítat čas odvedené dobrovolnické služby v akreditované organizaci do evidence odpracovaných let.

4 Dobrovolnictví v divadle

4.1 Vymezení dobrovolnictví v divadle a jeho současná situace

Při psaní této bakalářské práce jsem narážela na základní problém vymezení hranic dobrovolnictví v divadle. Jednodušeji se vymezení určuje u zavedených kamenných divadel, zaměstnanci jsou ti, kteří jsou finančně ohodnoceni a ti kteří nejsou, jsou dobrovolníci. Ale jak vymezit dobrovolnictví u nově vznikajících a dynamicky se proměňujících prostorů, které jsou založeny převážně na dobrovolné práci kreativních lidí, kteří touží v danou chvíli po vzniku jedinečného kulturního místa více, než po finanční odměně (vznik Studia Alta, Venuše ve Švehlovce, Moving station...)? Po stabilizaci těchto organizací často dochází k profesionalizaci fungování a někdejší dobrovolníci jsou za odvedenou práci finančně hodnoceni, jako na příklad u zmíněného Studia Alta, nebo mohou zůstat v pozici dobrovolníků (Studio Hrdinů). I ve chvíli, kdy divadlo své spolupracovníky finančně podpoří, musí mít většina z nich zajištěné finanční příjmy z dalších zdrojů (z tohoto důvodu mnoho zaměstnanců v kulturních institucích shledává svoji práci jako dobrovolnou)¹⁹.

Cenným nástrojem pro toto vymezení se stalo rozdělení dobrovolníků dle role, míry využití dobrovolníků v organizaci²⁰, popsané v knize P. Friče a kol. *Dárcovství a dobrovolnictví v České republice*²¹.

Při mapování počtu dobrovolníků v divadlech se mi stal hlavním pramenem satelitní účet kultury²², dále data získaná pro účely příručky *Dobrovolnictví v divadle*²³. A vlastní výzkum provedený e-mailovým dotazníkem a telefonickým dotazováním.

¹⁹ Dle základních definic dobrovolnictví se však o dobrovolnou činnost nejedná z důvodu finančního ohodnocení odvedené práce, alternativní definice připouští označení dobrovolníka pro osobu, která pracuje pod úroveň tržní mzdy.

²⁰ Viz kapitola 2.2 Druhy a formy dobrovolnictví

²¹ V situaci, kdy je na činnosti dobrovolníků přímo závislé fungování organizace, zavádím pro účel této práce nový pojem – dobrovolnictví okolnostmi „vynucené“. Dobrovolnictví v divadle můžeme tedy rozdělit na „vynucené“ a „nadstavbové“, které slouží k vytváření nových vztahů s publikem, zkvalitnění služeb a zpestření fungování divadla atd.

²² Satelitní účet kultury mapuje finanční toky, úroveň hospodaření, výši mezd v kulturních institucích atd. Vznikl jako jeden z úkolů Českého statistického úřadu a Niposu pověřených Ministerstvem kultury pro účel vzniku Státní kulturní politiky na léta 2009 – 2014. První SÚK vznikl za rok 2009, [online] [cit. 2017-03-03]. Dostupné z:

<http://www.nipos-mk.cz/?cat=424>

²³ Pro účel této příručky bylo obesláno 190 divadel, stagion a agentur. Celkem se podařilo získat odpověď od 47 dotazovaných. S dobrovolníky spolupracovalo jen 8 z nich.

Z dat získaných ze satelitního účtu kultury vyplývá, že počet dobrovolníků v divadlech je překvapivě velký (před rokem 2011 nebyl počet dobrovolníků součástí mapování).

Rok	2011	2012	2013	2014
Počet dobrovolníků	2 900	2 631	3 571	3 190

Avšak tato čísla musíme chápat orientačně - mnoho českých divadel je pořadatelem divadelních festivalů, kde je krátkodobá spolupráce s dobrovolníky rozšířenou formou zajištění fungování dané akce a počet nárazových dobrovolníků mnohem vyšší.

Na základě mapování této problematiky můžeme konstatovat, že z českých divadel s dobrovolníky nejvíce spolupracuje Studio Hrdinů a Divadlo na cucky (akreditované dobrovolnictví). Činnost těchto dvou divadel je přímo závislá na spolupráci s dobrovolníky. Plzeňská Moving Stacion do svého chodu zapojuje několik dobrovolníků, kteří napomáhají fungování organizace, ti v současnosti přicházejí převážně z programu Klub strážných andělů. Chod vršovického divadla Mana je zajištěn dobrovolníky, kteří se rekrutují z Husova sboru. V menší míře dobrovolníky zapojují pražská divadla Pod Palmovkou a Na Zábradlí, kde dobrovolníci pomáhají s distribucí propagačních materiálů, dále brněnské HaDivadlo, ve kterém činnost dobrovolníků není pevně určena. Pravidelně s dobrovolníky spolupracuje také Divadlo Continuo, jedná se hlavně o jednorázové akce spojené s péčí o prostor divadla a jeho zázemí.

V dalších divadlech se dobrovolníci objevili v minulosti například v Mahenově činohře Brno v inscenaci Oldřich a Božena, v divadle Venuše ve Švehlovce, Divadle na Jezerce..., nejednalo se však o kontinuální činnost.

4.2 Efekt na fungování divadla

4.2.1 Důvody a bariéry spolupráce s dobrovolníky v divadlech

Přizvání cizích osob do zavedené organizace je velký krok, který přináší některá rizika a tudíž obavy ze stran vedení divadla a zaměstnanců. Tyto obavy jsou často založeny na pouhé neznalosti a absenci zkušeností. Důkladnou komunikací může být zamezeno případným konfliktům. Snad nejdůležitější je, aby

dobrovolnický systém vedla zkušená osoba s přirozeným respektem a dávkou nadšení, které je schopna šířit kolem sebe.

Mezi nejčastější bariéry dobrovolnictví v kultuře dle příručky Dobrovolnictví pro kulturu²⁴ patří:

- Nezáměr o spolupráci s dobrovolníky, nedostatek informací, nedůvěra ve smysluplnost práce dobrovolníků
- Nepochopení řízení dobrovolníků (jedná se o specifický lidský zdroj), strach z nespolehlivosti a pomíjivosti nadšení dobrovolníků
- Strach z úrazu dobrovolníka nebo způsobené škody
- Nedůvěra v dobrovolníky a jejich motivaci
- Pracovní vytíženost zaměstnanců
- Omezená škála činností pro dobrovolníky

K těmto bodům bych ještě ráda přidala strach ze změny a v neposlední řadě absence důvodu k zapojení dobrovolníků. V situaci, kdy má divadlo jistý finanční příspěvek na své fungování „neexistuje“ důvod ke změně, přitom právě divadla zřizovaná jako příspěvkové organizace by měla fungovat jako otevřené instituce, které podporují občanské aktivity a pospolitost dané lokality.

Z druhého úhlu pohledu existuje mnoho důvodů, proč dobrovolnictví využívat.

„Samotná přítomnost dobrovolníků v organizaci svědčí o určitém dobrém jménu a smysluplnosti aktivit, které organizace vyvíjí. Věnuje-li člověk organizaci svůj čas, znalosti a energii, musí být přesvědčen o dobrém fungování dané organizace“²⁵.

- Tvorba identity organizace - zapojení dobrovolníků pomáhá spoluvytvářet přátelskou identitu organizace, rozšiřuje okruh spřízněných lidí, zaměstnanci se cítí díky dobrovolníkům lépe, organizace je vnímána jako otevřená a občansky dostupná

²⁴ Dobrovolníci pro kulturu dobrovolnická činnost v kulturních organizacích,[online]. 2011[cit.2017-02-26]. Dostupné z:

<http://www.programculture.cz/media/document/dobrovolnici-pro-kulturu.pdf> s.19

²⁵ Novák, T. Hodnota dobrovolné práce (Disertační práce). Praha VŠE 2008

- Marketing a PR – dobrovolníci šíří pozitivní informace o divadle a informační materiály, a tím přivádí další diváky
- Praktické důvody – divadlo díky dobrovolníkům ušetří, zaměstnanci mají více času na jinou práci, divadlo získává kontakty na spolehlivé lidi – potenciální budoucí zaměstnanci
- Sociologický rozměr – divadlo nabízí alternativní možnost, jak smysluplně trávit volný čas, a tím má šanci ovlivnit životní možnosti některých jedinců například z vyloučených sociálních skupin, dále rozšiřuje dopad uměleckých aktivit.
- Získání potenciálních dárců – dobrovolnické aktivity mohou být neobvyklým způsobem informování o činnosti organizace a získání zájmu budoucích dárců „Lidé rádi dávají peníze, když jsou osobně zainteresováni na výsledku podpořené činnosti“²⁶.

4.3 Hodnota dobrovolníků

„Význam dobrovolnictví můžeme vidět ve třech úrovních – co dobrovolnictví přináší samotnému dobrovolníkovi, čím obohacuje organizaci, pro kterou pracuje, a co dává společnosti.“²⁷

Při přemýšlení o dobrovolnictví a jeho hodnotách je primárně poukazováno na nehmotné přínosy dobrovolnictví - filantropický společenský rozměr (podpora občanské společnosti, vytváření komunit, sdílení...). I přes absenci finančních odměn je možné dokázat reálnou ekonomickou hodnotu dobrovolnictví. Dobrovolnictví není zadarmo a není ani bezcenné. Tato kapitola se také snaží potvrdit nebo vyvrátit jednu z klíčových tezí této bakalářské práce „Dobrovolnictví je pro divadla výhodné, benefity převyšují vyložené náklady“.

Pro výpočet hodnoty dobrovolnictví je důležité vymezit náklady vynaložené na spolupráci s dobrovolníky a hodnotu odvedené práce. Při odečtení nákladů od hodnoty práce dobrovolníka vyjde částka, kterou organizace díky spolupráci s dobrovolníky ušetřila. Tato částka je sice imaginární (tyto peníze nikde neexistují a nedokládají se v účetnictví), ale vytváří data, vypovídající o výkonnosti a efektivitě organizace. Pro měření hodnoty dobrovolnictví existuje

²⁶ Ledvinová J. Jak na fundraising, České centrum fundraisingu, Praha 2011 s.6

²⁷ Vzdělávání dospělých dobrovolnictví a rodina,[online] [cit. 2017-03-19]. Dostupné z: <http://www.viod.cz/editor/assets/download/dobrovol.pdf>

několik metod, které vycházejí z podobného základního vzorce. Rozdíly jsou tvořeny odlišným ohodnocením práce dobrovolníků, sjednocení těchto odlišných metod a vytvoření jediné - například jako součásti nového zákona o dobrovolnictví - by výrazně napomohlo pozitivnímu vývoji dobrovolnictví.

Dle disertační práce Tomáše Nováka *Hodnota dobrovolné práce*²⁸ tvoří ocenění hodnoty dobrovolné práce cenný údaj pro samotné neziskové organizace (reflexe fungování, údaj pro plánování činností organizace), soukromé a veřejné dárce, nadace (údaj zhodnocení výkonu organizace, data do grantových žádostí, důkaz schopnosti hledat alternativní řešení), statistický úřad, státní správu a samosprávu (vyčíslení reálné hodnoty dobrovolné práce, přínosu pro národní hospodářství, tvorbu HDP, skutečný ukazatel činnosti neziskových organizací) a média a veřejnost (vytvoření a šíření významu dobrovolnictví včetně jeho reálných přínosů, advokacie dobrovolnictví).

Jak již bylo nastíněno, pro výpočet hodnoty dobrovolnictví existuje několik metod.²⁹ Základní podmínkou všech těchto metod je fakt, že dobrovolník odvádí práci formou daru (tedy neočekává finanční plnění). Hodnota práce každého dobrovolníka se získá vynásobením počtu odpracovaných hodin a finanční hodnoty jedné hodiny. Statistický úřad ve svých údajích používá hodnoty imputované veřejné práce, Ministerstvo práce a sociálních věcí při výpočtu hodnoty dobrovolnické práce v akreditovaných centrech implikuje hodinovou mzdu v rozpětí 83 - 283Kč (dle odbornosti práce).

Jedním ze způsobů nejpřesnějšího, ale také nejkomplikovanějšího měření a vyhodnocení je ukazatel Viva³⁰. Tato metoda pocházející z Velké Británie hodnotí ekonomické investice vložené do zajištění činnosti dobrovolníků a zároveň efektivitu zapojení, může být také přínosná při plánování nákladů na dobrovolníky.

²⁸ Novák, T. *Hodnota dobrovolné práce* (Disertační práce). Praha VŠE 2008

²⁹ Zajímavým, ale pro české prostředí nepoužitelným, nástrojem je kalkulačka dobrovolné práce dostupná na <http://www.pointsoflight.org/tools/volunteercalculator>. Ta funguje na podobném principu jako uvedené postupy. Nepoužitelnost kalkulačky spočívá ve vysoké finanční hodnotě dobrovolné práce (23,56\$ za hodinu).

³⁰ Volunteer Investment and Value Audit

Ukazatel VIVO lze vyčíslit takto: $VIVO = (HP * PH) : EI$, kde HP odpovídá hodnotě práce dobrovolníka, PH je počet odpracovaných hodin a EI rozumíme ekonomickou investicí na činnost dobrovolníků. Pro vyjádření hodnoty času dobrovolníka se používá tzv. Opportunity cost – cena příležitosti, která vychází z předpokladu, že v případě, kdyby dobrovolník nebyl zapojen do činnosti organizace, mohl by vykonávat jinou, placenou činnost. Částka, která se vkládá do výše uvedené rovnice, může být plat dle zaměření dobrovolníka, minimální mzda nebo plat dané platové třídy (dle pozice, jakou dobrovolník vykonává). Do ekonomických investic musí být zahrnuty všechny náklady vložené do dobrovolnického systému. Výsledkem rovnice je implikační přínos jedné koruny vložené do dobrovolníka.

Všechny oficiální metody, kromě uvedeného ukazatele Viva, nepočítají s náklady, spojenými s dobrovolnictvím. Pro organizace je důležité tyto náklady vypočítat dříve, než zapojí dobrovolníky, a poté zvážit, zda je dobrovolnictví i tak výhodné.

Náklady vložené do dobrovolnictví můžeme rozdělit dle vzniku na dvě skupiny:

- Na fungování činnosti dobrovolníků - hledání dobrovolníků, koordinace (plat koordinátora) administrativa dobrovolnictví, pracovní pomůcky....;
- Odměny - jednou z výhod pro dobrovolníky bývají symbolické dary, volné vstupenky, dále dárkové předměty nebo speciální zážitky pro dobrovolníky.

Všechny tyto položky jsou vyčíslitelné a mění se dle divadla a odměn, které dobrovolníkům nabízí. V žádném z českých divadel není dobrovolnictví natolik rozšířené, aby vyžadovalo práci koordinátora na plný úvazek. Nejčastěji se jedná o někoho ze zaměstnanců, který koordinaci dobrovolníků vykonává v rámci svých pracovních povinností, za které je finančně ohodnocen. Nedá se tedy mluvit o nákladu vzniklém primárně dobrovolnictvím - ani další z uvedených nákladů nedosahují takové výše, aby mohly převýšit částky, ušetřené díky práci dobrovolníků.

Problematickou část představují volné vstupenky. Dá se očekávat, že dobrovolník bude mít zájem shlédnout zadarmo představení daného divadla. Jedná se jistě o pozitivní efekt zájmu dobrovolníka, budování vztahu k organizaci a šíření pozitivního zážitku veřejnosti. Na druhou stranu divadlo tímto benefitem přichází

o místa v divadle, která by jinak nabídlo divákům, kteří by za danou službu zaplatili. U malých a divácky oblíbených divadel tak může snadno nastat problém nedostatku míst pro dobrovolníky.

V této problematice neshledávám jednotné řešení, je na každé organizaci, aby si vypočítala, zda je pro ně dobrovolnictví výhodné nebo naopak.

5 Od myšlenky k realizaci

V této kapitole uvádím doporučený postup, začlenění dobrovolníků do divadelního provozu. Kvalitní příprava ulehčí budoucí kroky a předejde vzniku problémů. Důležité je spolupracovat s dobrovolníky profesionálně. Je zbytečné dobrovolníky ztratit kvůli špatné organizaci a komunikaci. V další kapitole je doporučený postup porovnán s postupem Studia Hrdinů a tím ověřena jeho reálnost.

Text této kapitoly vychází hlavně z dvou stěžejních příruček *Dobrovolnictví pro kulturu: Dobrovolnická činnost v kulturních organizacích* a *Metodických doporučení Ministerstva kultury pro dobrovolnictví v kultuře a umění*.

5.1 Přípravná fáze

Spolupráce s dobrovolníky je projektem, jako jakákoliv jiná činnost dlouhodobého rozsahu. Na začátku je vhodné si stanovit realizovatelné cíle a způsoby, jakými jich bude dosaženo, včetně zdrojů, které je organizace ochotna a schopna do dobrovolníků vložit.

5.1.1 Role koordinátora

Činnost dobrovolníků by měla mít na starost vždy minimálně jedna osoba. Nejčastěji se v praxi pro tuto pozici používá název koordinátor³¹ dobrovolníků. Přestože se práce s dobrovolníky v mnohém neliší od obecného people managementu, je důležité nezapomínat na základní fakta - dobrovolník není finančně ohodnocen. Je tedy třeba vytvořit takové podmínky a prostředí, které budou nahrazovat finanční motivaci a zároveň vytvářet svobodný prostor k co nejkvalitnější práci.

Dobrovolník může být dobrým indikačním ukazatelem fungování organizace. Práci, která je zbytečná, nebude vykonávat. Vkladem dobrovolníka je jeho čas a úsilí. Koordinátor proto musí moudře zvolit smysl a práci určenou pro dobrovolníky. Zároveň je koordinátor můstkem mezi dobrovolníky a dalšími zaměstnanci. Má na starost řešení problémů a vede potřebnou administrativu.

³¹ Koordinátor je osoba, která vede práci více osob nebo pracovišť a uvádí jejich činnost do souladu a součinnosti.

Koordinátor je styčná osoba pro komunikaci mezi dobrovolníky a organizací, postupně by se však dobrovolníci měli seznamovat i s dalšími zaměstnanci.

Při výběru koordinátora je důležité odhadnout, jaký bude rozsah jeho práce a zda je v pracovních možnostech daného zaměstnance zvládnout koordinaci dobrovolníků. První krok spolupráce s dobrovolníky je osobní setkání. Má organizace vhodné prostory? Ideálním prostorem pro setkání s dobrovolníky je například divadelní kavárna. Postupem času se koordinátorem může stát šikovný a spolehlivý dobrovolník.

Trend dobrovolnictví a potřeba kvalitního vedení vedla v zahraničí ke vzniku nového vysokoškolského oboru – managementu dobrovolnictví. V České republice zatím možnost studia takového oboru neexistuje. Podobné studium je možné absolvovat na Katedře křesťanské sociální práce CMTF UP. Přesto je v českém prostředí možné získat osvědčení o profesní kvalifikaci koordinátora dobrovolnictví. Jako zatím jedinou autorizovanou osobou pro udělení profesní klasifikace se stala organizace Hestia³². Povolání koordinátora byla přiznána 10. platová třída. Centrum dobrovolnictví Hestia se také zabývá pořádáním kurzů managementu dobrovolníků. Během více než patnácti let fungování kurzy prošly stovky budoucích profesionálních koordinátorů z celého spektra neziskových organizací. Z kulturního prostředí se kurzů zúčastnilo několik koordinátorů působících v muzeích, knihovnách a galeriích. Jejich další působení není bohužel nijak zmapováno.

5.1.2 Výběr činnosti pro dobrovolníky

Před nástupem dobrovolníků by měla být vybrány pozice, které budou dobrovolníci vykonávat, jejich specifika včetně vyžadovaných schopností a pracovních pomůcek. V divadelním prostředí můžeme vymezit seznam typických činností, které dobrovolníci mohou vykonávat.

„Činnosti, které mohou být zabezpečovány dobrovolníky, nemusejí být nutně činnosti pomocné, záleží vždy na podmínkách organizace. Je však žádoucí, aby

³² Hestia je nezisková organizace existující od roku 1993. Cílem této organizace je podpora dobrovolnictví včetně dobrovolnictví firemního. Mezi aktivity Hestie patří zřizování webu www.dobrovolnik.cz, zprostředkování pojištění dobrovolníků, předávání ceny Křesadlo a mnoho dalšího.

činnosti zabezpečované dobrovolníky v kultuře vždy sloužily k rozšíření služeb v organizaci, popřípadě její kapacity³³.

Okruhy pozic:

- Propagace, administrativa - roznos propagačních materiálů, sdílení nových informací - facebookové stránky, události, webové stránky, péče o materiál, archivace materiálů, správa propagačních kanálů, virtuální aktivismus³⁴
- Umělecké zapojení – herecký kompars, asistent režie, účast v trailerech

V České republice se objevilo několik případů zapojení dobrovolníků v rámci divadelních představení.³⁵ V nich mohou diváci zastat pozice statistů, na které si divadlo musí jinak najímat externisty. V odborné literatuře se nejčastěji objevuje zkušenost Mahenovy činohry ND Brno z divadelní inscenace Oldřich a Božena v režii Pavla Juráše. V tomto představení se objevilo asi 70 dobrovolníků různého věku. Tento projekt je svým rozsahem největší, ale nikoliv jediný. Dobrovolníci se objevili i v dalších představeních, například Divadla Letí Pět set milionů Číňanů míří na západ hledat si nevěsty, v pohybovém představení Lesson of touch Jiřího Bartovance a Miřenky Čechové a v představeních Studia Hrdinů O slavnostech a hostech, Herec a truhlář Majer mluví o stavu své domoviny, Sněhurka a Krev Wälsungů.

- pomocné produkční a provozní činnosti – kustodské služby (šatnář, uvaděč, prodej vstupenek), asistence v zákulisí, pomoc s přípravou dekorací, kostýmů

³³ Metodická doporučení Ministerstva kultury pro dobrovolnictví v kultuře a umění 2.vyd. Praha NIPOS, 2015, ISBN 978-80-7068-292-0 [online] [cit. 2017-02-15] Dostupné z: http://ipk.nkp.cz/docs/dobrovolnici/MetodDopor_MKCR_2015.pdf s.18

³⁴ Pod pojmem virtuální neboli online dobrovolnictví se rozumí neplacená aktivita občanů směřující k změně určité problematiky, případně jakákoliv činnost, kterou dobrovolníci vykonávají skrze internet (spravování webu, PR, fundraising...)

³⁵ Důležité je nezaměňovat dobrovolníky v inscenacích s tzv. participativním divadlem, ve kterém je veřejnost hlavním aktérem představení a zároveň se aktivně podílí na jeho přípravách. Dobrovolníci naopak zastávají vedlejší role a na výsledek díla nemají přímý dopad. Přesto je v případě tohoto dobrovolnictví vyžadována speciální příprava - účast na některých zkouškách a na každém představení.

Speciální okruhy pozic:

- Mimořádné události - speciální formou dobrovolnictví je pomoc při mimořádných událostech. V českém prostředí se naposledy jednalo o ničivé povodně v roce 2002, během kterých bylo mnoho nejen pražských divadel vyplaveno mezi nimi i několik předních pražských scén, například Divadlo v Dlouhé, Divadlo pod Palmovkou, Divadla Archa a další, s vlnou ničivé vody přišla i vlna solidarity, aktivace občanů a dalších institucí. Občané se aktivně podíleli na záchranných a obnovujících pracích, pořádání benefičních akcí. Lidé, kteří se aktivně podíleli na pomocných pracích, jsou potenciálními dobrovolníky dlouhodobější spolupráce.
- Odborné stáže, praxe - studenti odborné školy vykonávají zadarmo kvalifikovanou práci, během které získávají praktické znalosti. Odborné stáže nejsou primárně považovány za dobrovolnictví (jedná se nikoliv o svobodně zvolenou činnost, ale splnění školní povinnosti).

5.2 Příklad dobrovolníků do divadla

Po stanovení cílů, určení koordinátora a vymezení pozic přichází další fáze. Hledání dobrovolníků, první kontakt a navázání spolupráce. I během této fáze je důležité všechny novinky komunikovat s celým týmem divadla.

5.2.1 Hledání dobrovolníků

Pro hledání dobrovolníků existuje několik způsobů přímého i zprostředkovaného hledání. Ideální je vždy kombinovat několik forem dohromady. Je možné také zapátrat v okolních organizacích. Dobrovolníci jsou často lidé, kteří mají chuť se aktivně zapojit do veřejného života.

Přímé formy

- Oslovení stávajícího publika - oslovení pravidelných diváků skrze newslettery, výzvy umístěné přímo v divadle.

- Vyhlášení výzvy - vytvoření speciálních letáků, plakátů umístěných na webových stránkách, facebookové stránce, twitteru i ve veřejném prostoru. Důležité je otipovat vhodná místa, kde se mohou potenciální dobrovolníci vyskytovat – okolí divadla, školy, mateřská centra, úřad práce a tak dále.
- Dobrovolníci se sami přihlásí bez vyhlášení výzvy – v takovém případě je nutné zvážit, zda má divadlo zájem o dobrovolnou pomoc a případně operativně vymyslet vhodné pozice nebo dobrovolníka slušně odmítnout.

Zprostředkované formy

- Akce na den - jednorázová akce ve spolupráci s organizací Na den³⁶
- Víkendovky – také jednorázová akce v rozsahu 2 -3 dnů. Vhodné na práce menšího rozsahu jako jsou například opravy prostorů, úklid fundusu... V České republice víkendovky pomáhají zajišťovat například Hnutí Brontosaurus, Tamjdem...

Zajímavým a užitečným pomocníkem je webová stránka www.dobrovolnik.cz⁴² a www.umsemumtam.cz⁴³

5.2.2 První seznámení a zaučení

Dalším krokem je setkání koordinátora s potenciálním dobrovolníkem. První schůzce prospěje uvolněnější atmosféra a dostatek času, dobrovolník se musí cítit bezpečně a nestydět se na cokoli zeptat. Může se stát, že dobrovolník po schůzce zjistí, že zrovna tato forma dobrovolnictví pro něj není vhodná. Na druhou stranu, pokud dobrovolník nevyhovuje očekáváním organizace, je vhodné ho hned na začátku slušně odmítnout.

Během první schůzky by měl být dobrovolník důkladně seznámen s chodem organizace - dobrovolník by měl znát celou budovu, vědět, kde co najde a být

³⁶ Projekt na Den vznikl v roce 2013 pod záštitou neziskové organizace Inex - Sdružení dobrovolných aktivit a s finanční podporou projektu Think big nadace Telefónica O2. Cílem tohoto projektu je vzbudit veřejný zájem o dobrovolnictví jako smysluplného způsobu trávení volného času.

tak připraven na otázky diváků. Dále činností, kterou bude vykonávat. A v neposlední řadě podmínkami spolupráce. Je na každé je na každé organizace zda si stanoví určitý počet hodin, které musí být splněn, nebo zda bude pravidelnost dobrovolnictví zcela na dobrovolníkovi. Přestože dobrovolník přichází zcela dobrovolně, je nutné vyžadovat určitou kázeň a spolehlivost. Když jsou podmínky určeny předem je mnohem jednodušší je respektovat a dodržovat.

5.2.3 Smlouva, BOZP, Pojištění

Pokud se obě strany shodnou na vzájemné spolupráci, pokračuje se k domluvě konkrétní spolupráce, rozsahu činnosti a případnému smluvnímu zajištění.

Smlouva

Smlouva je právním potvrzením dohody mezi dobrovolníky a organizací. Zákonná povinnost uzavírat smlouvu o výkonu dobrovolnické činnosti se vztahuje jen na akreditované organizace. U neakreditovaných organizací je zcela na osobní volbě, zda bude písemná smlouva uzavřena, či zda bude dobrovolník vykonávat činnost na základě dohody ústní. U smluv uzavíraných s dobrovolníky se nejčastěji jedná o tak zvanou *inominátní smlouvu* (nepojmenovanou § 1746 NOZ) případně smlouvu *příkazní* (§ 2430 NOZ „*Příkazní smlouvou se příkazník zavazuje obstarat záležitost příkazce*“). Písemná smlouva dodává „důvěryhodnosti“ spolupráce a vytváří bezpečnostní mantinely pro případ, kdy by se jedna ze stran začala domáhat neustanovených práv. Smlouva o dobrovolnictví se svým obsahem blíží smlouvě pracovní, přesto je důležité mít na vědomí, že uzavřením takové smlouvy se nejedná o uzavření pracovněprávního vztahu, dobrovolník vykonává svoji činnost vždy v občanskoprávním vztahu. Výkon práce dobrovolníka nesmí splňovat podmínky závislé práce³⁷. V případě, že by tyto podmínky byly

³⁷ Závislá práce je definována v Zákoníku práce (§ 2, § 3) jako činnost vykonávaná ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance, jménem zaměstnavatele podle pokynů zaměstnavatele výlučně osobně zaměstnancem za mzdu, plat nebo odměnu za práci (může se jednat i o nefinanční odměny, např. volné vstupenky) na náklady zaměstnavatele na odpovědnost zaměstnavatele v pracovní době na pracovišti zaměstnavatele, popřípadě na jiném dohodnutém místě. Zákon č.262/2006 Sb. Zákoník práce [online] 2006 [cit. 2017-03-15] Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-262>

splněny, je zaměstnavatel povinen uzavřít s osobou pracovně - právní vztah (pracovní smlouvu, dohodu o provedené činnosti, dohodu o provedené práci), nebo smlouvu o dobrovolnictví, kde je jasně vymezeno, že i přes splnění podmínek závislé práce daná osoba vyjednává vše dobrovolně, bez nároku na uzavření pracovně-právního vztahu a finanční odměnu.

Samotný obsah smlouvy by měl co nejlépe specifikovat vykonávanou činnost, práva a povinnosti obou stran jako je například: místo vykonávání, čas a pravidelnost, formu odměn, poučení o BOZP, zákaz vynášení citlivých informací a dat. Podepsání smlouvy je oboustranný akt souhlasu s podmínkami vyjmenovanými ve smlouvě.

V příloze této bakalářské práce jsou doloženy tři druhy smluv s dobrovolníky: smlouvu akreditovaného Divadla na Cucký, obecnou smlouvu Studia Hrdinů a smlouvu určenou jen pro dobrovolníky na pozicích hereckých komparzistů.

BOZP

Specifickou problematiku představuje riziko úrazu dobrovolníka. Je tedy nutné provést, stejně tak jako s ostatními zaměstnanci, školení o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci. Informace o školení je vhodné doložit ve smlouvě s dobrovolníkem. Tato formulace může předcházet mnoha problémům, které by v případě úrazu mohli nastat.

Pojištění dobrovolníků

Pro zabránění možných rizik spojených s činností dobrovolníka je doporučeno uzavřít vhodné pojištění. Ideální variantou je uzavření úrazového pojištění a pojištění odpovědnosti za škodu i pojištění škody, která by mohla nastat dobrovolníkovi při výkonu práce. Pojišťovna, která v českém prostředí zajišťuje pojištění dobrovolníků, je Hasičská vzájemná pojišťovna a.s. Pojištění dobrovolníků je možné uzavřít přímo nebo zprostředkovaně skrze organizaci Hestia.³⁸

³⁸ Pojistná smlouva může být dlouhodobá (tedy na kalendářní rok, cena 336 Kč) nebo krátkodobá (dle druhu cena 100 – 160 Kč, jednorázové pojištění cena 100 Kč/ akce/

5.3 V provozu

5.3.1 Reflexe práce dobrovolníků

Dalším úkolem koordinátora je supervize dobrovolníků, pravidelně se setkávat s dobrovolníky, vyslechnout si jejich návrhy, stížnosti... Stejně tak komunikovat s pracovním týmem a zapojení dobrovolníků pravidelně evaluovat.

Dobrovolník by měl být motivován, vědět, zda práci vykonává dobře, nebo naopak upozorňován na to, co by mělo být jinak. Pravidelná reflexe a podpora vývoje dobrovolníka pomůže předejít pocitu stereotypu a nudy. V případě, kdy se v divadle uvolní regulérní pracovní pozice, je organizace může nabídnout spolehlivým dobrovolníkům, kteří už provoz organizace znají.

5.3.2 Odměny

Už bylo několikrát uvedeno, že dobrovolník není motivován finančně, to však neznamena, že nemůže dostávat žádné další odměny nefinančního rázu. Divadlo by mělo mít připravený balíček odměn. Samozřejmě by měly být volné vstupenky na produkce daného divadla. Dalšími benefity mohou být předměty s logem divadla jako například tašky, trička... Vztah s dobrovolníky podporují jakékoliv aktivity nad rámec - společné večírky, výlety, společný jarní úklid a podobně.

5.3.3 Ukončení spolupráce

Jednou z nevýhod spolupráce s dobrovolníky je jejich časová nestabilita. Dobrovolníci přicházejí a odcházejí po různě dlouhých časových úsecích, je nutné na tento fakt neustále pružně reagovat a doplňovat jejich počty. Nejčastějšími dobrovolníky jsou studenti středních a vysokých škol, kterým se průběžně mění časové možnosti. Při vytváření harmonogramu zapojení by měla organizace co nejvíce respektovat potřeby dobrovolníka a hledat kompromisy. Na proměnlivost dobrovolníků je nutné nahlížet jako na pozitivní fakt, který přináší novou svěží

---

dobrovolník). Informace o pojištění dobrovolníků [online] [cit. 2017-03-18] Dostupné z: <http://www.hest.cz/cs-CZ/pro-organizace/pojisteni-dobrovolniku>

energii. Dobrovolníci přicházejí a odcházejí, aby na jejich místa mohly přijít další osoby.

Důležitým zdrojem kontaktů a informací je databáze dobrovolníků - aktivních i v minulosti zapojených. S těmito lidmi je užitečné udržovat kontakt - občasné emaily..., stejně tak jako dobrovolníci odcházejí, mohou se do divadla vrátit. Třeba v roli mecenášů.

6 Fungování dobrovolnictví na příkladu Studia Hrdinů

V předešlé kapitole byl uveden ideální postup spolupráce s dobrovolníky. Na otázku, zda je to postup reálný, se pokouší odpovědět tato kapitola. Podrobně popisuje fungování dobrovolnického systému ve Studiu Hrdinů. Jednotlivé kapitoly a podkapitoly nesou pro snadnější orientaci stejné názvy jako v kapitole předchozí. Hlavním zdrojem informací byly rozhovory s koordinátorkou dobrovolníků SH MgA. Klárou Mišunovou, dále materiály Studia Hrdinů, dotazníkové šetření mezi dobrovolníky a vlastní pozorování.

6.1 Studio Hrdinů

Studio Hrdinů (dále jen SH) je divadelní scéna, sídlící v prostoru bývalého kina Veletržního paláce Národní galerie v Praze. Hlavní činnost SH byla zahájena na podzim roku 2012. Využití tohoto prostoru předcházelo roku 2011 založení občanského sdružení Orlík v prostorách bývalého biografu Orlík v Praze ³⁹. Zřizovatelem je zapsaný spolek, jehož předsedou, uměleckým ředitelem a zároveň dramaturgem je Jan Horák. Dramaturgická linie je sestavována z autorských, režisérských projektů, které kladou důraz na mezioborové přesahy, například výtvarnou spolupráci (spolupráce s výtvarníkem Michalem Pěchoučkem). V prostorách SH se pravidelně konají výstavy, které volně reagují na premiéry divadla. Divadlo má své kmenové režiséry a okruh spolupracujících herců. Tato stálá sestava je doplňována hostujícími režiséry a herci, neobvyklými nejsou ani zahraniční hosté. Divadlo bylo již třikrát nominováno na divadlo roku v rámci cen Divadelní kritiky⁴⁰.

Od začátku fungování ve Veletržním paláci bylo divadlo závislé na pomoci dobrovolníků, ty měli na starost pokladnu, inspicí jeviště a další činnosti dle potřeby. Tým dobrovolníků byl ze začátku tvořen skupinou přátel zakládajících členů a poté i prvním dobrovolníkem panem Václavem Dragounem⁴¹. V roce

³⁹ Impulsem ke vzniku sdružení Orlík bylo ukončení činnosti Divadla Komedie a vytvoření skupiny z bývalého uměleckého týmu divadla, která chtěla pokračovat ve společné tvorbě.

⁴⁰ Studio Hrdinů, O nás [online] [cit. 2017-02-15] Dostupné z: <https://www.studiohrdinu.cz/o-nas/>

⁴¹ Tohoto aktivního seniora je možné pravidelně potkávat na pokladně divadla. Jako dobrovolník se přihlásil sám, dříve než vznikli jakékoliv oficiální výzvy. "My jsme už

2013 proběhl oficiální nábor dobrovolníků, kteří přicházeli na základě vyhlášené výzvy. Ta byla umístěna na webovou stránku *i-divadla*, *Dobrovolník* a facebookový profil SH. Přihlásilo se na ní téměř 40 lidí, velká část dobrovolníků spolupráci ukončila, ale zůstalo pevné jádro (někteří dobrovolníci jsou aktivní dodnes). Tato první zkušenost byla velkou školou pro další výzvy. Byly stanoveny pevnější podmínky a výzvy se staly více konkrétní. Od roku 2013 proběhlo několik dalších náborů, dobrovolníci však často přichází sami mimo vyhlášené výzvy. SH chce s dobrovolnickým programem pokračovat i v dalších letech.

Výhody spolupráce s dobrovolníky pro Studio Hrdinů

- Na začátku možnost zahájit svoji činnost
- Velká databáze kontaktů
- Z dobrovolníků se rekrutují budoucí stálí zaměstnanci⁴²
- Získávání zpětné vazby na chod organizace a představení
- Úspora financí
- Otevřenost veřejnosti

Benefity pro dobrovolníky ve Studiu Hrdinů

- Cenná a odborná praxe, forma sebevzdělávání
- Možnost budoucího pracovního zapojení
- Volné vstupenky na představení
- Kontakt s tvůrčím procesem a umělci
- Nové kontakty

6.2 Srovnání obecného postupu a Studia Hrdinů

---

tenkrát tušili, že to bude dobré divadlo, měli jsme strach, že se stane tak oblíbené, že se tam už nedostaneme. Chtěli jsme si koupit vstupenky s velkým předstihem tak jsme přišli dovnitř. Jenže v té době neměli nikoho na pokladnu, tak jsem se nabídl, že tam budu chodit pomáhat a chodím do dnes." Václav Dragoun, osobní setkání, 21.2.2017 Studio Hrdinů. Za svoji aktivitou byl pan Dragoun v březnu 2017 oceněn cenou Křesadlo.

⁴² Z dobrovolníků se rekrutovala tajemnice Natálie Oujezdská a administrátorka provozu Barbora Hrušková.

Přípravná fáze:

Koordinátor

Na začátku spolupráce s dobrovolníky fungovala bez zapojení koordinátora. S přibývajícím počtem dobrovolníků připadla koordinace Marii Zemanové, která měla zkušenosti s dobrovolnictvím ze zahraničí. Od roku 2013 tuto práci vykonává MgA. Klára Mišunová. Herecké dobrovolníky má na starost tajemnice provozu Natálie Oujezdská. Koordinace dobrovolnického systému zabere cca 2-3 hodiny týdně. Náplní práce koordinátorky Mišunové je nábor dobrovolníků, osobní setkání s dobrovolníky včetně zaučení, dále uzavírání smluv. Každý měsíc je také úkolem koordinátorky distribuovat tabulku služeb na nadcházející měsíc a kontrolovat počet přihlášených dobrovolníků, případně řešit nadbytek nebo naopak nedostatek dobrovolníků na každé představení.

Výběr činnosti pro dobrovolníky

Studio Hrdinů nabízí zapojení krátkodobého i dlouhodobého rozsahu. Na své webové stránce uvádí následující pozice: asistence při vzniku představení, účinkování v inscenacích a služby divákům (jmenovitě se jedná o tyto pozice: uvaděči/informátoři při akcích, vedení šatny při představeních, prodej vstupenek a programů při představeních, zdravotnická služba při představení, herci při vybraných představeních).

Avšak v současnosti mají dobrovolníci možnost zapojení do následujících pozic: uvaděči, vedení šatny, prodej vstupenek a programů, účinkování v inscenacích. Asistentura je na individuální dohodě s režisérem.

Důležité je zdůraznit, že na tyto pozice SH nenajímá žádné zaměstnance a činnost je tedy zcela závislá na dobrovolnících.

Příchod dobrovolníků do divadla:

Hledání dobrovolníků

SH vyhláší dle potřeby a počtu aktivních dobrovolníků výzvy, jedná se o nabídku sdílenou na facebookovém profilu webových stránkách divadla a portálu www.dobrovolnik.cz. Jako nejúčinnější kanál shledává divadlo svoji facebookovou stránku.

Cirkulace dobrovolníků je poměrně rychlá, po dobrovolnících není vyžadován žádný určitý počet odpracovaných hodin. Z tohoto důvodu musí koordinátorka neustále sledovat počet aktivních lidí, a dle potřeby oslovovat dobrovolníky nové. Přes to je nutné konstatovat, že se v divadle neustále drží pevný základ dobrovolníků (cca 30 dobrovolníků), který bývá jen doplňován nově přicházejícími.

První seznámení a zaučení

Ve chvíli, kdy se dobrovolník přihlásí koordinátorce, je s ním domluvena asi hodinová osobní schůzka ve foyer divadla. Během této schůzky je potenciální dobrovolník seznámen s fungováním a prostory divadla. Často se jedná o lidi, kteří divadlo navštěvovali jako diváci. Na této schůzce má také dobrovolník šanci prezentovat svá očekávání. Někteří mají chuť seznámit se s umělci a být při tvorbě divadla, proto je pro ně vhodnější účinkování v představení. Jiní si jdou odpočinout po práci a raději pomáhají v šatně.

Smlouva

S dobrovolníky, kteří docházejí pravidelně do SH, je uzavřena dobrovolnická smlouva, která upravuje práva a povinnosti obou stran. S dobrovolníky, kteří účinkují v představeních, je uzavírán jiný druh smlouvy, který specifikuje povinnou účast na zkouškách a každém představení. Obě tyto smlouvy jsou přílohou této bakalářské práce.

V obecné smlouvě uzavírané s dobrovolníky je stanoven minimální počet 15 odpracovaných hodin. Toto pravidlo není dobrovolníky dodržováno, většina z nich pro divadlo odpracuje méně hodin, ze strany divadla však nedochází k žádnému vymáhání.

BOZP

Každý dobrovolník by měl být během první schůzky seznámen s předpisy BOZP, ty je dále povinen dodržovat. Tento fakt je zaznamenán i v smlouvě s dobrovolníkem. Nicméně v praxi je školení opomíjeno.

Pojištění

Divadlo neuzavírá za dobrovolníky žádné pojištění.

V provozu

Před začátkem každého měsíce je dobrovolníkům rozeslán formulář, do kterého zanesou své časové možnosti. Údaje z formulářů jsou převedeny do tabulky, která je viditelná všem dobrovolníkům. Na každý večer je ideální účast čtyř dobrovolníků. Pokud je dobrovolníků na daný večer přihlášených méně (největší problém tvoří prodloužené víkendy a další dny volna), vyhlásí se akutní výzva na tajné facebookové stránce dobrovolníků. Sraz pro dobrovolníky je v 19 hodin (představení začínají v 20 hod), na místě je vždy přítomna jedna osoba z produkčního týmu, která má na starost koordinaci daného večera, na tuto osobu je možné se obrátit s dotazy. Dobrovolníci jsou rozděleni dle potřeby a jejich nálady na jednotlivé pozice. Těsně před začátkem představení mají možnost jít na představení. Po skončení představení je na dobrovolnících v šatně vydat kabáty a dát šatnu do pořádku pro další představení.

Spolupráce s hereckými dobrovolníky funguje na odlišné bázi. Dobrovolníci se musí zavázat k pravidelné účasti na představeních a několika zkouškách před premiérou. Účinkující – dobrovolníci tvoří spíše „živé rekvizity“ - nedostávají žádné herecké lekce, spíše pokyny k tomu, jak a kde mají vykonávat určitou činnost. Problematická u tohoto dobrovolnictví je absence někoho z dobrovolníků, ti mají určené pozice a také kostýmy, náhrada jinými dobrovolníky není tak jednoduchá jako u jiných pozic.

Reflexe práce dobrovolníků

Dobrovolník, který pravidelně a neomluveně nedorazí, dostane výstražný e-mail, případně je mu osobně domluveno. K takovému případu v SH zatím nedošlo.

Odměny

Dobrovolníci mají volný vstup na všechna představení, dále mají nárok na zlevněné vstupné v hodnotě 50 korun pro své blízké. Počet těchto vstupenek není nijak omezen. Dobrovolníci, kteří aktivně pomáhají po dobu několika měsíců, dostanou triko s logem SH. Několikrát v roce jsou pro dobrovolníky pořádány speciální akce - večírky, večere...

Ukončení spolupráce

Pokud chce dobrovolník ukončit svoji aktivitu v SH, stačí tento fakt oznámit koordinátorce, která sleduje počet aktivních dobrovolníků. SH vede důkladnou databázi všech dobrovolníků (asi 130 osob, z toho 80 aktivních dobrovolníků).

6.3 Výpočet ekonomické hodnoty dobrovolníků ve Studiu Hrdinů

Jedním z neopomenutelných benefitů spolupráce s dobrovolníky je vysoká částka, ušetřená na vyplácení mezd. Na každém představení je zaznamenán počet a pozice dobrovolníků do databáze. Na konci každého kalendářního roku je vypočítána hodnota práce dobrovolníků (výše odměny, která by byla za danou pozici udělena krát počet dobrovolníků, kteří danou práci vykonali). V roce 2016 se jednalo o hodnotu práce v hodnotě 610 100Kč, roku 2015 o 443 650Kč, roku 2014 o 665 700 Kč a z roku 2013 chybí vyčíslovaná data, dobrovolníci odpracovali za tento rok celkem 1347 hodin. Tato čísla pravidelně SH dokládá ke grantovým žádostem.

Pro detailnější obrázek je zde uveden konkrétní postup výpočtu za rok 2016. Během tohoto roku se zapojilo celkem 80 dobrovolníků.

Pozice a výše odměn za jedno představení byla vymezena následovně: služby divákům 300Kč/večer, pokladní - vedoucí služby 1500Kč/večer, pokladní odpolední prodej 100Kč/hodina, účinkování v inscenacích 1000Kč/představení, herecké zkoušky 5000Kč za všechny zkoušky a asistence režie/scénografie 10 000Kč/představení. Tyto hodnoty jsou dále vynásobeny počtem dobrovolníků.

Tedy:

1. Služby divákům $300 \times 302 = 90\,600\text{Kč}$
2. Pokladní - vedoucí služby $1500 \times 82 = 123\,000\text{Kč}$
3. Pokladní odpolední prodej $100 \times 25 = 2\,500\text{Kč}$

4. Účinkování v představeních $1000 \times 244 = 244\,000\text{Kč}$,
5. Zkoušky $5\,000 \times 18 = 90\,000\text{Kč}$
6. Asistence režie/ scénografie $10\,000 \times 6 = 60\,000\text{Kč}$

Celkem: 610 000Kč⁴³

Do výpočtu hodnoty dobrovolníku SH nijak nezapočítá hodnotu vloženou do koordinace a odměňování dobrovolníků. Vzhledem k tomu, že koordinace je vykonávána v rámci pracovní náplně koordinátorky (cca 2 hod/ týden), je možné tuto částku vypustit. U vstupenek se o zanedbatelnou částku nejedná. Ale nabízí se otázka, zda by tyto lidé jinak na představení přišli a za lístek zaplatili, či nikoliv. Dobrovolníky mohou být také obsazována místa, která by byla jinak pro diváky neprodejná.

6.4 Dotazníkové šetření mezi dobrovolníky Studia Hrdinů

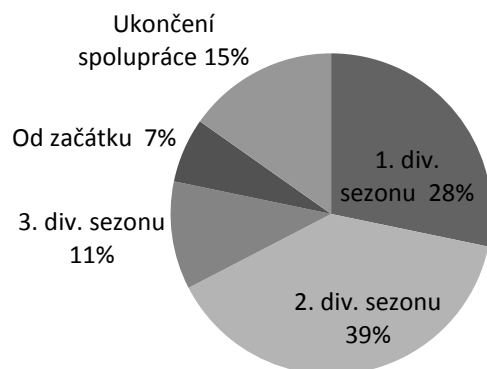
Během studie SH bylo také provedeno dotazníkové šetření mezi dobrovolníky. To proběhlo formou online dotazníků, které byly distribuovány s ohledem k citlivosti údajů skrze koordinátorku Mišunovou. Dotazník byl zaslán cca 80 stávajícím i bývalým dobrovolníkům, ke zpracování bylo použito 46 odpovědí, které se podařilo získat. Návratnost dotazníků byla tedy 58 %. Tato data byla doplněna o odpovědi získané formou přímého dotazování ve SH. Sběr dat proběhl v únoru až březnu 2017.

Cílem dotazníků bylo problematiku dobrovolnictví obohatit o pohled dobrovolníků. Zjistit jejich motivaci, míru zkušeností s dobrovolnictvím, stálost dobrovolníků a důvody k ukončení spolupráce.

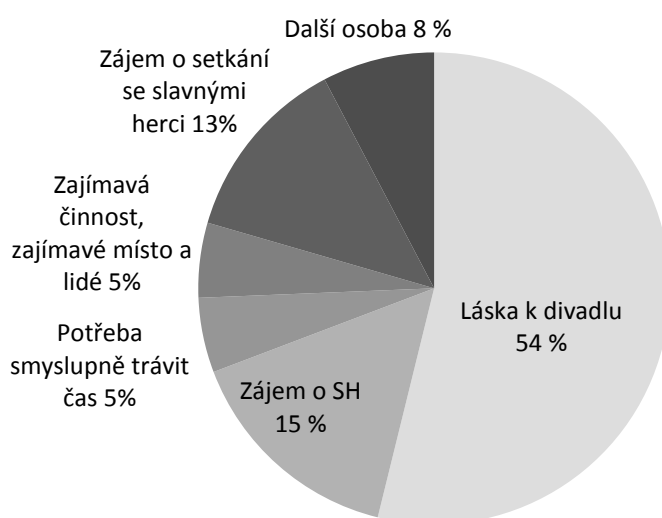
Získaná data

- Dotazník vyplnilo celkem 46 respondentů, z toho 38 žen a 8 mužů.
- Věk respondentů se pohybuje mezi 18 až 75, nejvíce byl zastoupen věk 21 a 25 (15%), 28 (19%).
- 25 dobrovolníků má zkušenosti s dobrovolnictvím jinde (převážně v kulturních institucích, na festivalech...)
- V dotazníkovém šetření byli nejvíce zastoupeni dobrovolníci, kteří ve SH fungují druhou sezonu (39%).

⁴³ Statistiky dobrovolníků Studia Hrdinů pro rok 2016

- Dobrovolníci, kteří ukončili spolupráci se SH (7 osob), uvedli tyto tři důvody, které k tomuto kroku vedly – nedostatek času, změna bydliště a jiné pracovní povinnosti (tedy nedostatek času).
- Celkem 33 dotazovaných dobrovolníků využívá pravidelně možnost zvýhodněného vstupného za 50 Kč pro své známé.
- Jenom 10 respondentů uvedlo, že přivedlo další dobrovolníky. Jednalo se o jednu, maximálně dvě nové osoby, které se zapojily do dobrovolnického programu.
- Na otázku „Co vás do Studia Hrdinů přivedlo? Popište v krátkosti vaši motivaci k dobrovolnictví.“ se nejčastěji objevila odpověď - láska k divadlu nebo osobní zájem o SH.

6.4.1 Závěr dotazníkového šetření

Na základě tohoto dotazníkového šetření můžeme zdůraznit některá zjištěná data. Mezi dobrovolníky převažují ženy, typickým dobrovolníkem je tedy žena ve věku 21 až 25 let. Jedná se tedy převážně o studenty vysokých škol. Toto zjištění může být nápomocné pro další divadla, která nevědí, kde hledat dobrovolníky. K dobrovolnictví v SH přivedla většinu respondentů převážně láska – zájem o divadlo více, než samotný zájem o SH. SH jako jedno z mála nabízí možnost zapojení. Dovolím si tedy tvrdit, že pokud by dobrovolnictví umožňovalo více divadel, lidé by měli zájem se zapojit. I představa, že dobrovolníci přicházejí do divadla, protože chtějí být v blízkém kontaktu s herci, je tímto dotazníkem vyvratitelná. Zájem o setkání s herci zatrhl jen 13 respondentů (13%).

Další poznatek se týká stálosti dobrovolníků, většina z nich pokračuje s dobrovolnictvím déle, než jednu sezonu. Důvody k přerušení spolupráce mají své opodstatnění. Dobrovolníci tedy nekončí jen proto, že je to přestane bavit. I když je důležité zdůraznit, že dotazník vyplnili spíše spolehliví lidé se zájmem než lidé, kteří si dobrovolnictví jen tak na chvíli vyzkoušeli a na vyplnění dotazníku již neměli žádný zájem.

Dále většina dobrovolníků přivádí další diváky. Ty nemají zájem o aktivní zapojení, ale jen o vstupenky za cenu 50 Kč. Dá se předpokládat, že tito diváci přivádí další nové diváky, kteří si koupí vstupné již v plné ceně.

6.5 Závěr příkladu fungování SH

Cílem této příkladové studie bylo popsání konkrétního postupu spolupráce SH s dobrovolníky. Záměrně je postup seřazen stejně jako v kapitole číslo 5. A nabízí tak ověření aplikovatelnosti s obecným postupem. Postup spolupráce SH je velmi srovnatelný s obecným doporučeným postupem. Tím je dokázána jeho realizovatelnost.

SH spolupracuje s dobrovolníky už od roku 2012 a za tuto dobu si vytvořilo velmi silnou dobrovolnickou základnu. Vedení divadla v žádném případě nepřemýšlí o výměně dobrovolníků za placené zaměstnance. Dobrovolnický systém ve SH může fungovat, hlavně díky důvěře, která je v dobrovolníky vkládána. Ty se díky ní necítí jako pracovní síla zadarmo, ale jako součást týmu. Dobrovolníci ve SH

věří ve směřování divadla a tento názor šíří dál. Díky tomuto faktu si divadlo vybudovala širokou „rodinou“ základnu a vytvořilo si strategii práce s publikem přímo v praxi, nikoliv na papíře. Dobrovolníci činnost pro SH vnímají jako zajímavou a příjemnou aktivitu, odměny v podobě lístků tvoří jen nadstavbu. Mnoho dobrovolníků přichází pomáhat na představení, které už shlédli.

SH je zároveň velmi otevřené konzultacím s dalšími divadly, které by rádi s dobrovolníky spolupracovala. SH se svým postupem nijak netají, naopak se snaží o šíření pozitivního povědomí o dobrovolnictví v divadlech.

7 Závěr

Rok 2011 se stal Evropským rokem dobrovolnictví, byla vydána příručka Dobrovolníci pro kulturu dobrovolnická činnost v kulturních organizacích, proběhl seminář Dobrovolnictví v divadlech a mnoho dalších seminářů a konferencí. Zdálo se, že dobrovolnictví v kultuře má připravené dobré podmínky pro svůj vývoj. Vedoucí zaměstnanci měli šanci se s dobrovolnictvím blíže seznámit a poté začít s dobrovolníky spolupracovat. Přes to je nutné konstatovat, že od roku 2011 nedošlo k radikálnímu rozšíření dobrovolnictví v českých divadlech, naopak některé divadla s dobrovolníky přestala spolupracovat (Venuše ve Švehlovce, Národní divadlo Brno...). Jako hlavním důvod bývá uváděn nedostatek času a energie vedoucí managementu divadla na jakékoliv činnosti nad rámec základních pracovních činností. U divadel, která s dobrovolníky nikdy nespolečně pracovala, se jako hlavní důvod objevuje nedůvěra v dobrovolníky a jejich spolehlivost.

Jedním z cílů této bakalářské práce bylo obecné popsání dobrovolnictví a jeho specifikace pro podmínky divadelního prostředí. Tento cíl byl poměrně dobře naplněn v kapitolách 2-5. V těchto kapitolách byl čtenář nejdříve seznámen s dobrovolnictvím v obecné rovině (terminologie, rozdělení dobrovolnictví, motivace dobrovolníků, právní úprava...) a poté s konkrétním postupem spolupráce s dobrovolníky.

Největší překážkou bylo určení hranic dobrovolnictví v divadlech. Záměrně byla vynechána spolupráce s dobrovolníky během divadelních festivalů a fungování divadel jen na dobrovolné bázi (dobrovolnictví vynucené podmínkami). Bohužel rozsah bakalářské práce nedovoluje zmapování těchto témat. Více pozornosti by si také zasloužilo spolupráce s dobrovolníky v olomouckém Divadle na cucky.

Dalším cílem práce bylo potvrzení či vyvrácení tří hypotéz stanovených v úvodu. Celkově je nutné podotknout, že každá z uvedených hypotéz by vyžadovala práci většího rozsahu. Na druhou stranu tato práce nabízí čtenáři ucelené shrnutí dané problematiky, která nebyla zatím jinde popsána.

„Dobrovolnictví má význam nejen v alternativních projektech, ale i v zavedených kamenných divadlech“. I v kamenných divadlech existují pozice a typy prací,

které by mohly být vykonávány dobrovolníky. Často se jedná o pozice nad rámec povinností zaměstnanců (nebo pomoc s prací zaměstnanců, na kterou nezbývá čas). Zaměstnanci mohou díky dobrovolníkům získat více času na svoji práci, a tím zkvalitnit fungování organizace. V žádném případě by dobrovolníci neměli nahradit práci profesionálů. Smyslem dobrovolnictví může být zkvalitnění služeb organizace. Základním problémem je nedůvěra v dobrovolnictví a také absence důvodů ke změně v zavedených divadlech. Tato hypotéza nemůže být proto stoprocentně potvrzena ani vyvrácena. Nicméně můžeme konstatovat, že význam dobrovolnictví v zavedených kamenných divadlech je obhajitelný (díky uvedeným benefitům).

Další hypotéza „*benefity převyšují vyložené náklady*“ může být potvrzena. Částka ušetřená díky dobrovolníkům může tvořit pro divadlo zajímavou úsporu, která může být dokládána jako vlastní vklad divadla při žádání o dotace a granty. K výpočtu této částky existuje několik metod uvedených v kapitole 4.3 Hodnota dobrovolníků. Na druhou stranu je nutné uvážit náklady spojené s činností dobrovolníků. Často se nejedná o velké částky. Přesto by s nimi mělo být vždy počítáno, například při plánování spolupráce s dobrovolníky. Dané problematice by prospělo přijetí jednotného způsobu výpočtu hodnoty dobrovolníků (např. v rámci nového zákona o dobrovolnictví).

Poslední hypotézu „*dobrovolnictví posiluje vztah diváka a organizace*“ je možné také potvrdit. Spolupráce s dobrovolníky je jedním z nástrojů práce s publikem. Pohled dobrovolníků Studia Hrdinů byl zmapován dotazníkovým šetřením v kapitole 6.4. Dobrovolníci v dotazníku potvrdili, že do divadla přivádí další diváky. Samotná práce v divadle vytváří speciální vztah dobrovolníků ke Studiu Hrdinů, kterému jsou ochotni věnovat svůj čas.

Na závěr této bakalářské práce bych ráda uvedla citát Anthonyho Giddense z knihy *Třetí cesta obnova sociální demokracie*. „Musíme žít mnohem aktivněji než předchozí generace a zároveň aktivněji přijmout zodpovědnost za důsledky svého chování a životního stylu, pro který se rozhodneme.“⁴⁴ Dobrovolnictvím je jednou z cest, jak se aktivně zapojit do dění kolem sebe. Dobrovolníkem se může

⁴⁴ Giddens A., *Třetí cesta Obnova sociální demokracie*, 1.Vyd Mladá fronta 2001 ISBN 80-204-0906-8 s.39

stát kdokoliv, kdo rád věnuje pár hodin svého času smysluplné činnosti. Pro mladé lidi je dobrovolnictvím dobrým nástrojem získání kontaktů pro budoucí profesní kariéru. Pro jiné může být dobrovolnictvím zajímavou formou odpočinku a vést k získání dobrého pocitu z nabídnuté pomoci. Je na samotných divadlech, jak se k tomuto fenoménu postaví. Zda otevřou své dveře dobrovolníkům například i v rámci jednorázových akcí, nebo nikoliv.

Soupis citací, použitých pramenů a literatury

Dekker P., Halman, L. The values of Volunteering Cross-Cultural Perspectives, 1. vyd. New York 2003 ISBN 978-1-46-15-0145-9

Frič P., Pospíšilová T. a kol. Vzorce a hodnoty dobrovolnictví v české společnosti na začátku 21. Století, Praha, Agnes 2010, s. 34 – 35

Giddens A., Třetí cesta Obnova sociální demokracie, 1. vyd Mladá fronta 2001 ISBN 80-204-0906-8 s.39

Jiránek R. Posílení kapacity vzdělání nestátních a neziskových organizací 2002

Křenková E. Možnosti ohodnocení dobrovolníků v neziskových organizacích (bakalářská práce) České Budějovice JCU 2011

Ledvinová J. Jak na fundraising, České centrum fundraisingu, Praha 2011 s. 6

Musilová K. Problematika efektivnosti dobrovolné práce (diplomová práce) Jindřichův Hradec VŠE 2005

Novák, T. Hodnota dobrovolné práce (Disertační práce). Praha VŠE 2008

RE:Publikum: možnosti spolupráce s publikem ve 21. století, 1. vyd. Praha: Institut umění - Divadelní ústav, 2013, ISBN 978-80-7008-298-0 s.13

Válková Z. Dobrovolnictví v kulturních institucích (Diplomová práce) Brno MUNI 2012

Tošner J., Sozanská O. Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích, 2. vyd. Praha: Portál s.r.o. 2006 ISBN 80-7367-178-6 s.39

Internetové zdroje

Akreditace [online]. 2016 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z:

<http://www.mvcr.cz/clanek/dobrovolnicka-sluzba-akreditace.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>

Anděl Program dobrovolnictví v kultuře projektu Plzeň 2015 [online] [cit. 2017-02-22] Dostupné z: <http://www.andeleplzen.cz/>

Association of volunteer managers [online] [cit. 2017-02-15] Dostupné z: <https://volunteermanagers.org.uk>

Data a fakta o neziskovém sektoru v ČR, Studie pro Koncepti politiky vlády vůči NNO do roku 2020 [online]. 2015 [cit. 2017-03-03]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/studie_prouzova_data_a_fakta_o_neziskovem_sektoru_1.pdf s.15

Divadlo na Cucký [online] [cit. 2017-02-19] Dostupné z: <http://www.divadlonacucky.cz/>

Dobrovolníci pro kulturu dobrovolnická činnost v kulturních organizacích,[online]. 2011[cit.2017-02-26]. Dostupné z: <http://www.programculture.cz/media/document/dobrovolnici-pro-kulturu.pdf> s. 19, s. 72

Dobrovolnictví opora občanské společnosti čeho jsme dosáhli, kam směřujeme [online] [cit. 2017-03-28] Dostupné z: <http://www.unesco-kromeriz.cz/documents/publikace/25/dobrovolnictvi-opora-obcanske-spolecnosti-9-a-10-kvetna-2011.pdf>

Dobrovolník [online][cit. 2017-02-16] Dostupné z: <https://www.dobrovolnik.cz/>

Informace o pojištění dobrovolníků [online] [cit. 2017-03-18] Dostupné z: <http://www.hest.cz/cs-CZ/pro-organizace/pojisteni-dobrovolniku>

Metodická doporučení Ministerstva kultury pro dobrovolnictví v kultuře a umění 2.vyd. Praha NIPOS, 2015, ISBN 978-80-7068-292-0 [online] [cit. 2017-02-15] Dostupné z: http://ipk.nkp.cz/docs/dobrovolnici/MetodDopor_MKCR_2015.pdf, s.18

Na den [online] [cit. 2017-02-22] Dostupné z: <https://www.na-den.cz>

Národní dobrovolnické centrum (Hestia) [online] [cit. 2017-02-06] Dostupné z: www.hest.cz

Práce s publikem [online]. [cit. 2017-03-25]. Dostupné z: <http://www.programculture.cz/cs/prace-s-publikem>

Principy, východiska, opatření a nástroje státní politiky vůči NNo na léta 2015 – 2020, [online]. 2015 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/statni_politika_priloha.pdf

Studio Hrdinů [online] [cit. 2017-03-20] Dostupné z: www.studiohrdinu.cz

Tamjdem [online] [cit. 2017-02-16] Dostupné z: <http://www.tamjdem.cz/cs/>

TŘI TVÁŘE KOMUNITNÍHO DOBROVOLNICTVÍ: neformální pomoc, organizovaná práce a virtuální aktivismus Frič P. a Vávra M [online] [cit. 2017-03-25] 2012 Dostupné z: <http://www.hest.cz/cdn/public/001140.pdf>, s. 29

Umsemumtam [online] [cit. 2017-02-16] Dostupné z: <http://umsemumtam.cz/>

Věcný záměr zákona o dobrovolnictví, [online]. 2014 [cit. 2017-03-06]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/vecny-zamer-zakona-o-dobrovolnictvi-pripominky.aspx>, s. 3

Volunteer Management in Arts Organisations: A Case Study and Managerial Implications [online] [cit. 2017-03-25] Dostupné z: http://neumann.hec.ca/aimac2005/PDF_Text/BussellH_ForbesD.pdf

Volunteering infrastructure 2012 CEV - European volunteer center [online] [cit. 2017-03-21] Dostupné z: <http://www.hest.cz/cdn/public/001142.pdf>

Vzdělávání dospělých dobrovolnictví a rodina,[online] [cit. 2017-03-19].
Dostupné z: <http://www.viod.cz/editor/assets/download/dobrovol.pdf>

Volunteer Management in Arts Organisations: A Case Study and Managerial Implications [online] [cit. 2017-03-25] Dostupné z:
http://neumann.hec.ca/aimac2005/PDF_Text/BussellH_ForbesD.pdf

What motivates people to volunteer? The case of volunteer AIDS caregivers in faith-based organizations in KwaZulu-Natal, South Africa. Olagoke Akintola [online].2011[cit.2017-02-26].Dostupné z:

<https://academic.oup.com/heapol/article-lookup/doi/10.1093/heapol/czq019>

Zákon č. 198/2002 Sb.Zákon o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě) [online], 2011 [cit. 2017-02-19].
Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-198> § 2

Zákon č. 262/2006 Sb. Zákoník práce [online] 2006 [cit. 2017-03-15]
Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-262>

Konzultace a rozhovory

Bc. Eliška Nováková - Divadlo pod Palmovkou vedoucí oddělení marketingu a produkce

Bc. Natálie Oujezdská Studio Hrdinů tajemnice uměleckého provozu, propagace, rezervace vstupenek

Karola Štěpánová -Divadlo v Dlouhé tisková mluvčí, PR

MgA. Anna Stránská - Hadivadlo produkce, PR

MgA. Barbora Mitošinková - Venuše ve Švehlovce produkce

MgA. Klára Mišunová - Studio Hrdinů koordinátorka dobrovolníků, produkce, zájezdy

Mgr. David Frýdl - Vršovické divadlo Mana organizační chod divadla

Mgr. Magdalena Müllerová - konzultantka v České kanceláři programu EU Kultura

Mgr. Simona Vičarová - Divadlo na Cucký produkce, koordinátorka dobrovolníků

Mgr. Veronika Smrčková - IT specialista Ricardo

Zuzana Bednarčíková - Divadlo Continuo produkce

Václav Dragoun – senior, Studio Hrdinů dobrovolník

Příloha č.1

Smlouva s dobrovolníkem Studio Hrdinů z.s.

Smlouva o dobrovolnické činnosti pro Studio Hrdinů z.s.

uzavřená podle § 1746, odst. 2., zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Smluvní strany:

Studio Hrdinů z.s.

se sídlem Havanská 131/14, Praha 7, 170 00

zastoupené Klárou Mišunovou, koordinátorem dobrovolníků

IČ: 22876618

(dále jen „Divadlo“)

a

jméno a příjmení:

rodné číslo:

adresa:

(dále jen „dobrovolník“)

uzavírají zdola uvedeného dne, měsíce a roku **smlouvu o dobrovolnické činnosti**

1. Smluvní strany uzavírají smlouvu o dobrovolnické činnosti pro Divadlo
2. Dobrovolnická činnost proběhne v celkovém rozsahu minimálně 15 hodin. Evidence hodin bude vedena Studiem Hrdinů a to je povino ji dobrovolníkovi na základě žádosti vydat. Dobrovolník bude činnost vykonávat zpravidla ve Studiu Hrdinů, ve Veletržním paláci v Praze.
3. Dobrovolnická činnost je činnost vykonávaná dobrovolníkem osobně. Dobrovolníkovi nenáleží odměna za jeho činnost. Dobrovolníkovi přísluší úhrada účelně vynaložených a doložených nákladů, které mu vznikly při činnosti vykonávané z pokynu Divadla.
4. Divadlo dobrovolníka pověří takovou činností, aby se seznámil/a s chodem výše uvedeného Studia Hrdinů. S vědomím edukativního či filantropického významu činnosti bude Divadlo vycházet dobrovolníkovi vstříc při naplňování jeho osobních preferencí.

5. Divadlo seznámí dobrovolníka s bezpečnostními a protipožárními předpisy a předpisy o ochraně zdraví při práci. Dobrovolník je povinen tyto předpisy při své činnosti dodržovat.
6. Divadlo pověří koordinátora vedením dobrovolnické činnosti během celého jejího průběhu. Koordinátor bude koordinovat činnost dobrovolníka, povede evidenci odpracovaných hodin a typů činností.
7. Po skončení spolupráce dodá Divadlo stručné zhodnocení činnosti dobrovolníka a potvrzení, že dobrovolnická činnost byla vykonána.
8. Pokud dobrovolník ze závažného důvodu nemůže splnit svou činnost, informuje o tom co nejdříve koordinátora.
Koordinátor: Klára Mišunová, klara.misunova@studiohrdinu.cz,
777 862 614
9. Dobrovolník má nárok navštěvovat všechna představení Studia Hrdinů bezplatně. Dobrovolník má nárok na zvýhodněné vstupenky do Studia Hrdinů pro rodinné příslušníky a přátele v ceně 50,-/1 vstupenka.
10. Divadlo nehradí zdravotní pojištění dobrovolníka.
11. Dobrovolník má povinnost zachovávat mlčenlivost o všech osobních údajích, se kterými v průběhu své činnosti v Divadle přijde do kontaktu podle zákona č. 100/2000 Sb. a povinnost zachovávat mlčenlivost o veškerých skutečnostech, představujících obchodní tajemství dle § 17 a násl. obchodního zákoníku. Uvedený závazek trvá i po ukončení činnosti dobrovolníka, nejdéle však po dobu dvou let.
12. Dobrovolník odpovídá Divadlu za škodu, kterou způsobil svým zaviněním. Byla-li škoda způsobena také zaviněním příkazce, nese příkazce škodu poměrně. Divadlo odpovídá dobrovolníkovi za škodu, která mu byla způsobena v souvislosti s výkonem sjednaných činností. Byla-li škoda způsobena také zaviněním dobrovolníka, nese škodu poměrně. O zavinění dobrovolníka se jedná zejména v případě, že poruší předpisy, s nimiž byl podle odst. 5 této smlouvy seznámen.
13. V případě, že se dobrovolník nebude řídit touto smlouvou (zejména nebude-li dodržovat časový harmonogram činnosti), poruší vnitřní předpisy Divadla, o kterých bude informován, nebo nebude provádět zadané úkoly odpovědně,

má Divadlo právo odstoupit od této smlouvy. Odstoupení je účinné ode dne, kdy je dobrovolníkovi předáno nebo doručeno druhou smluvní stranou sdělení o odvolání.

14. Dobrovolník má právo vypovědět tuto smlouvu s platností od předání nebo doručení výpovědi druhé smluvní straně; dobrovolník je však povinen informovat o svém rozhodnutí svého koordinátora alespoň 2 dny předem.
15. Nestanoví-li tato smlouva jinak, řídí se právní vztahy z ní vyplývající ustanoveními občanského zákoníku.
16. Tato smlouva je vyhotovena ve dvou exemplářích, z nichž každá strana obdrží jedno vyhotovení.

Smluvní strany prohlašují, že s obsahem smlouvy souhlasí, a na důkaz toho připojují své podpisy.

V Praze dne.....

Studio Hrdinů z. s.

Dobrovolník

Příloha č. 2

Smlouva s dobrovolníkem Studio Hrdinů z.s. (účinkování v inscenaci Herec a truhlář Majer hovoří o stavu své domoviny)

Smlouva o dobrovolnické činnosti pro Studio Hrdinů

podle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Smluvní strany:

Studio Hrdinů z.s.

se sídlem Havanská 131/14

zastoupené Klárou Mišunovou, koordinátorem dobrovolníků

IČ: 22876618

bankovní spojení: Československá obchodní banka, a. s.; číslo účtu: 246924238/0300

(dále jen "Divadlo")

a

jméno a příjmení: .....

datum narození: .....

adresa: .....

(dále jen „**Dobrovolník**“)

uzavírají zdola uvedeného dne, měsíce a roku

smlouvu o dobrovolnické činnosti

17. Smluvní strany uzavírají smlouvu o dobrovolnické činnosti pro Divadlo

18. Dobrovolnická činnost proběhne v celkovém rozsahu minimálně 15 hodin. Evidence hodin bude přílohou této smlouvy. Dobrovolník bude činnost vykonávat zpravidla ve Studiu Hrdinů, ve Veletržním paláci v Praze.

19. Dobrovolník bude přítomen na všech zkouškách dle tohoto harmonogramu (pokud nebude moci, je třeba nepřítomnost konzultovat s režisérkou Kamilou

Polívkovou) a na všech dohodnutých reprízách inscenace **Herec a truhlář Majer hovoří o stavu své domoviny**.

Harmonogram zkoušek:

1.-8.6. 2016 vždy od 18:00

13. 6. 2016 vždy od 18:00

15.-18.6. 2016 vždy od 18:00

10.-18. 9. 2016 vždy od 18:00

V době podpisu smlouvy jsou známa tato data představení: **16. 9. 2016** (premiéra), **18. 9. + 19. 9. 2016** (reprízy).

Další termíny představení budou dodány tajemnicí Natálií Oujezdskou vždy nejpozději 5. dne předchozího měsíce.

Dobrovolnická činnost je činnost vykonávaná dobrovolníkem osobně. Dobrovolníkovi nenáleží odměna za jeho činnost. Dobrovolníkovi přísluší úhrada účelně vynaložených a doložených nákladů, které mu vznikly při činnosti vykonávané z pokynu Divadla.

20. Divadlo dobrovolníka pověří takovou činností, aby se seznámil/a s chodem výše uvedeného Studia Hrdinů. S vědomím edukativního či filantropického významu činnosti bude Divadlo vycházet dobrovolníkovi vstříc při naplňování jeho osobních preferencí.

21. Divadlo seznámí dobrovolníka s bezpečnostními a protipožárními předpisy a předpisy o ochraně zdraví při práci. Dobrovolník je povinen tyto předpisy při své činnosti dodržovat.

22. Divadlo pověří supervizora vedením dobrovolnické činnosti během celého jejího průběhu. Supervizor bude koordinovat činnost dobrovolníka, povede evidenci odpracovaných hodin a typů činností.

23. Po skončení spolupráce dodá Divadlo stručné zhodnocení činnosti dobrovolníka a potvrzení, že dobrovolnická činnost byla vykonána.

24. Pokud dobrovolník ze závažného důvodu nemůže splnit svou činnost, informuje o tom co nejdříve tajemnici.

Tajemnice: Natálie Oujezdská, natalie.oujezdska@studiohrdinu.cz,
739 274 345

25. Dobrovolník má nárok navštěvovat všechna představení Studia Hrdinů bezplatně.
26. Dobrovolník má nárok na zvýhodněné vstupenky do Studia Hrdinů pro rodinné příslušníky a přátele v ceně 50,-/1 vstupenka na jedno představení.
27. Divadlo nehradí zdravotní pojištění dobrovolníka.
28. Dobrovolník má povinnost zachovávat mlčenlivost o všech osobních údajích, se kterými v průběhu své činnosti v Divadle přijde do kontaktu podle zákona č. 100/2000 Sb. a povinnost zachovávat mlčenlivost o veškerých skutečnostech, představujících obchodní tajemství dle § 17 a násl. obchodního zákoníku. Uvedený závazek trvá i po ukončení činnosti dobrovolníka, nejdéle však po dobu dvou let.
29. Dobrovolník odpovídá Divadlu za škodu, kterou způsobil svým zaviněním. Byla-li škoda způsobena také zaviněním příkazce, nese příkazce škodu poměrně. Divadlo odpovídá dobrovolníkovi za škodu, která mu byla způsobena v souvislosti s výkonem sjednaných činností. Byla-li škoda způsobena také zaviněním dobrovolníka, nese škodu poměrně. O zavinění dobrovolníka se jedná zejména v případě, že poruší předpisy, s nimiž byl podle odst. 5 této smlouvy seznámen.
30. V případě, že se dobrovolník nebude řídit touto smlouvou (zejména nebude-li dodržovat časový harmonogram činnosti), poruší vnitřní předpisy Divadla, o kterých bude informován, nebo nebude provádět zadané úkoly odpovědně, má Divadlo právo odstoupit od této smlouvy. Odstoupení je účinné ode dne, kdy je dobrovolníkovi předáno nebo doručeno druhou smluvní stranou sdělení o odvolání.
31. Dobrovolník má právo vypovědět tuto smlouvu s platností od předání nebo doručení výpovědi druhé smluvní straně; dobrovolník je však povinen informovat o svém rozhodnutí svého tajemníka nebo supervizora minimálně 3 dny předem.
32. Nestanoví-li tato smlouva jinak, řídí se právní vztahy z ní vyplývající ustanoveními občanského zákoníku.
33. Tato smlouva je vyhotovena ve dvou exemplářích, z nichž každá strana obdrží jedno vyhotovení.

Smluvní strany prohlašují, že s obsahem smlouvy souhlasí, a na důkaz toho připojují své podpisy.

V Praze dne

Za Divadlo: Klára Mišunová

Dobrovolník:

Podpis:

Podpis:

Příloha č.3

Smlouva Divadlo na cucky

Smlouva o dobrovolnické činnosti

Uzavřená dle § 1746 odst. 2 zák. 89/2012 sb. Občanský zákoník

DW7 o.p.s.

se sídlem: Wurmova 7, Olomouc 779 00

IČO 27025624

bankovní spojení: ČSOB

č. ú.: 207002062/0300

zastoupená statutárním zástupcem: Janem Žůrkem

(dále jen „organizace“)

a

Jméno a příjmení:

Rodné číslo:

Adresa trvalého bydliště:

(dále jen „dobrovolník“)

uzavírají zdola uvedeného dne, měsíce a roku smlouvu o dobrovolnické činnosti:

Čl. I

Vymezení poslání dobrovolníka

- 1) **Cílem** a posláním dobrovolníka je podílet se na komplexní činnosti organizace. Dobrovolník bude svojí činnost vykonávat dle daných podmínek tak, aby nebyl narušen provoz organizace a dobrovolnická činnost vhodně doplnila práci zaměstnanců organizace.
- 2) **Časové rozvržení** dobrovolnické služby se stanoví dle vzájemné dohody dobrovolníka a přijímací organizace, obvykle na 1 hodinu jednou za týden, maximálně však na 15 hodin za týden.
- 3) **Místem** výkonu dobrovolnické služby je místo přijímací organizace, případně jiné místo stanovené přijímací organizací, kde tato organizace realizuje svoji činnost.
- 4) **Předmětem** dobrovolnické služby je participace na provozu prostoru a souboru Divadla na cucky dle vymezení v Kodexu dobrovolníka.

čl. II

Organizace uzavírající smlouvu s dobrovolníkem se zavazuje

- 1) zajišťovat dobrovolníkovi **optimální podmínky** pro jeho činnost,
- 2) seznámit dobrovolníka s **právy a povinnostmi**, které z výkonu dobrovolnické služby vyplývají, včetně seznámení dobrovolníka s možnými **riziky** spojenými s jeho činností, zejména s ohledem na prostředí, v němž bude dobrovolník pracovat,
- 3) zprostředkovat dobrovolníkovi **kontakt** s příslušným pracovištěm a jeho kontaktní osobou - koordinátorem, který dobrovolníkovi napomáhá a konzultuje jeho činnost,
- 4) zajistit dobrovolníkovi potřebný **výcvik**, pravidelné **supervize** a možnost individuálních **konzultací**,
- 5) poskytnout dobrovolníkovi potřebné **pomůcky a vybavení** nutné k výkonu jeho dobrovolnické činnosti,
- 6) zajistit dobrovolníkovi přiměřenou **ochranu osobních dat**, nutných pro odpovídající výkon jeho dobrovolnické činnosti.

čl. III

Ustanovení týkající se dobrovolníka

- 1) Dobrovolník se zavazuje absolvovat **úvodní školení a další vzdělávací aktivity** pro dobrovolníky v rozsahu stanoveném pro konkrétní typ dobrovolnické činnosti a poté se zapojit do dobrovolné činnosti v dohodnutém rozsahu.
- 2) Dobrovolník se zavazuje, že bude dobrovolnou činnost vykonávat podle svého **nejlepšího vědomí a svědomí**, podle svých schopností a znalostí a v souladu s platnými právními předpisy ČR a v souladu s vnitřními předpisy místa, kde práci vykonává.
- 3) Dobrovolník bere na vědomí, že dobrovolnou činnost vykonává **bez nároku na finanční odměnu** a že v průběhu dobrovolné činnosti nemá nárok na ubytování a stravování.
- 4) Dobrovolník má **nárok na úhradu nákladů** vzniklých v souvislosti s výkonem jeho dobrovolné činnosti pouze tehdy, pokud jejich vynaložení předem oznámí.
- 5) Každou **změnu typu nebo náplně činnosti** je dobrovolník povinen předem konzultovat s koordinátorem.
- 6) Dobrovolník je dále povinen účastnit se supervizních nebo jiných **setkání** v dohodnutém rozsahu a formě. Dobrovolník je povinen se ze supervizního nebo

jiného doporučeného setkání omluvit, pokud se na něj nemůže dostavit. Dle potřeb je poté možno sjednat náhradní termín schůzky.

6) Dobrovolník se zavazuje zachovávat úplnou **mlčenlivost** o všech skutečnostech týkající se přijímací i vysílající organizace, klientů a ostatních dobrovolníků a to i po ukončení dobrovolnické služby. V případě zájmů médií bude poskytování informací odkazovat na koordinátora.

7) Dobrovolník byl poučen o svých **právech a povinnostech** v rámci výkonu dobrovolné činnosti, což stvrzuje svým podpisem této smlouvy.

8) Dobrovolník souhlasí s tím, že jím poskytnuté **osobní údaje** budou použity pouze pro vnitřní potřebu programu, zejména k evidenčním a statistickým účelům a k informování pracoviště, které si dobrovolník zvolí pro svou činnost.

9) Dobrovolník se zavazuje neprodleně **oznámit změnu** svých kontaktních adres a telefonů.

10) Organizace uzavírající s dobrovolníkem si vyhrazuje možnost **ukončit spolupráci** s dobrovolníkem.

11) Dobrovolník se zavazuje plně **respektovat pokyny** zaměstnanců organizace.

12) Podepsáním smlouvy dobrovolník stvrzuje, že v době sjednání smlouvy není proti němu vedeno **trestní řízení**.

čl. IV

Závěrečná ustanovení

Tato smlouva je vyhotovována ve dvou exemplářích, každá ze smluvních stran obdrží jedno vyhotovení.

Smlouva se uzavírá na dobu určitou do **31. 10. 2016** (divadelní sezona 2016), s možností prodloužení po vzájemné dohodě.

Platnost smlouvy zaniká buď uplynutím doby, dále dohodou smluvních stran nebo výpovědí jedné ze smluvních stran. Výpověď a dohoda může být písemná nebo ústní.

V..... dne.....13.1.2016.....

.....

.....

Jan Žůrek

Podpis dobrovolníka

ředitel společnosti

DW7, o.p.s.

Příloha č.4

Divadlo na Cucky nabídka dobrovolnictví

Dobrovolnictví v DNC tedy

Dobrovolníci

Drazí dobrovolníci,

jak z titulku vyplývá, vaše přítomnost v DNC je pro nás nepostradatelná a jsme moc rádi, že jste se rozhodli být součástí našeho týmu! Níže můžete najít seznam nabídek projektů a možností spolupráce – budeme je průběžně aktualizovat.

Prosím dopiště své jméno k bodům (do sdíleného dokumentu na google drivu, viz mail), kterým byste se chtěli věnovat a v tomto směru se rozvíjet, abychom měli představu. Není to vyloženě závazné, spíš jen pro rekapitulaci toho, co nabízíme a naši informaci, kterým směrem vás to táhne a abychom na vás nezapomněli, pokud bude možnost spolupráce. Pokud chcete, můžete mi samozřejmě napsat I mail nebo na FB, jestli vás něco k jednotlivým bodům napadlo, nebo jestli vás napadlo něco, na co jsem zapomněla, nebo to zatím nemáme zahrnuto. Budeme moc rádi, když bude dobrovolničení postaveno na tom, že rozvíjíme to, čemu se chcete věnovat vy! Není omezeno kolik může na jednom bodu být lidí, klidně se dopiště kamkoliv chcete.

► **SLUŽBY** – zde předpokládáme zájem všech dobrovolníků takže sem se nemusíte psát:)

- v druhé půlce měsíce publikujeme na FB post se seznamem akcí, které následující měsíc proběhnou a můžete se zapisovat do komentářů, kdy byste chtěli dojít a pomoc nám na kase s prodejem vstupenek. Potřebujeme vždycky dva lidi hodinu před začátkem akce!

► **SEMINÁŘ KE GRANTŮM** pro dobrovolníky a pomoc s jejich vyúčtováním

- zorganizovali bychom jednorázový seminář a grantech, jak se vyúčtovávají a jak se píšou, od dobrovolníka bychom potom uvítali pomoc s drobnými účetními úkony, seřazením dokladů atp.

► FOCENÍ

- focení workshopů a dalších akcí, které pořádáme

► SENior

- pomoc při jednotlivých akcích SENiora, už rozběhnuté a zajeté

► YOUTUBE

- součást týmu, který se youtubem zabývá, poradní hlas, popřípadě více:)

► ARCHIV

- je potřeba zakládat a zálohovat veškerý tištěný materiál, jednak na památku, ale i pro donory, vyúčtování grantů...
- dobrovolník by mohl pomoci s vymyšlením praktického uschovávání plakátů, pohlednic apod. už je toho hodně a budeme potřebovat nějaký systém
- zároveň může trochu nahlédnout do toho, kolik těch grantů vlastně je a kam všude je potřeba dokládat tištěný materiál
- také bychom propagační materiál, mohli archivovat v el. podobě, pěkně po kupě
- zatím se tomu věnuje BětkA

► TECHNIK

asistence Vaškovi Hruškovi na akcích, pomoc se zajištěním pronájmů, výměnou za možnost seznámit se s technikou, kterou vlastníme, proniknout do světa jevištního technika, osvětlovače, zvukaře

► PR A PROPAGACE

- celková pomoc s propagací, sbírání dat, vyhodnocování stávající situace, účast na plánování strategií,
- schraňování materiálu o tom, kde se o nás píše, v jakých novinách na webu
- více info dodá Zdeněk Vévoda podle aktuálních potřeb organizace
- „pravidelné“ schůzky v kanclu

► GALERIE

- do budoucna bychom chtěli zpřístupnit galerii nejen před představením a na vernisáži, ale udělat služby třeba přes odpoledne/podvečer, kdy by dobrovolník jen držel stráž, pracoval si na počítači/četl a zajistil tak bezpečnost foyer i chodby

a umožnil divákům nerušený zážitek z výstavy, zatím to není úplně aktuální, ale kdyby si to vzal někdo s Mončou Bekovou (kurátorka) na starost, může být!

► GUEST SERVICE

- pomoc když přijede hostující soubor, zařízení drobného servisu pro ně, pomoc s dopravou, tipy kam ve městě, „společnost“ hostům při pobytu v Olomouci, donést jídlo, atd.

► ÚČETNICTVÍ pokud by měl někdo chuť nahlídnout do účetnictví, kolik kam odchází peněz, pomoci s procházením výpisů účtu, může :-)) bylo by dobré, aby to byla jedna osoba, aby to Bětko nemusela každý měsíc vysvětlovat někomu jinému

► NOC DIVADEL

- příprava dne a večera 19.11.2016. Už proběhlo první setkání, takže tým už vytvořen je, ale budeme určitě potřebovat další pomoc, takže sledujte výzvy na FB, pokud se chce ještě někdo zapojit, není problém, budeme rádi!

► DIVADELNÍ PROGRAMY PRO ŠKOLY

- Naše lektorka by uvítala pomoc při dílnách, které pořádáme pro střední školy, kdy nám dojde jedna třída a ona s nimi hravou formou řeší nějaká divadelní témata
- pomoc by byla v dopoledních hodinách s přípravou sálu, focení během kurzu, „pravá ruka“ v průběhu lekce

► VZÍT FOYER DO RUKOU

- kdo by měl zájem podílet se na vizuálu foyer, pokojíčků a ostatních prostor, fantazie se meze nekladou, rádi se dozvíme, co je potřeba zlepšit a jak by to šlo co nejlevněji a nejlépe:)
- nepravidelné úklidy prostor

► NOVÁ PŘEDSTAVENÍ

- v této sezoně proběhnou ještě 2 premiéry, budeme potřebovat člověka, který by se účastnil zkoušek, pomáhal produkčně a pak se ještě staral o inspic, tedy nachystal by před každou reprízou všechny věci, tak aby představení mohlo v pořádku proběhnout
- může to být i jistá forma "asistence režie", asistence scénografovi, záleží jak se bude konkrétní projekt vyvíjet

► VÁNOČNÍ VEČÍREK

- chtěli bychom něco uspořádat, ale ještě nevíme jak, každopádně budeme zase potřebovat vytvořit tým, který se otázkou večírku bude víc zabývat a plánovat a produkčně toto řešit!

► PLES NA CUCKY VIII

- pořádáme vždy na jaře, ale už je pomalu potřeba začít řešit kde bude, v jakém stylu a další podstatné věci

► ZAKONČENÍ SEZÓNY A AKTIVITY TEAM-BUILDINGOVÉHO TYPU

- aktivity pro lidi a divadlo samo, např. Gastrovečírky nebo podobné stmelovací akce v rámci divadla a jeho nejbližších spolupracovníků, kamarádů, rodin

► KONTROLA WEBU

- co nefunguje, co by se dalo zlepšit, co je potřeba dořešit, dopřeložit
- neoficiální správce a nadhazovač nových nápadů:)

► SKLAD ZA FRESKÁČEM

- pokud by měl někdo chuť dořešit sklad za freskáčem, jak to tam lépe uspořádat, kde sehnat další skříně atd, nápady budou vítané

► EVROPSKÉ DOBROVOLNICTVÍ

- pomoc s rozběhnutím programu pro přijímání i vysílání lidí na stáže do jiných organizací

► COKOLIV DALŠÍHO

- pokud máte nějaký nápad, klidně doplňte, my budeme taky aktualizovat!

Příloha č.5

Spolupráce projektu Na den a Zákulisí z. s.

Projekt Na den

Jak to funguje? Neziskové organizace se přihlásí koordinátorům projektu Na den. Ty s organizací dohodnou všechny detaily a harmonogram akce, akci propagují, zajistí účastníky a během samotného Dne jinak poskytnou dva členy jejich týmu, kteří se během celého dne starají o dobrovolníky a průběh akce. Na organizaci je aby připravila práci v rozsahu 4 -6 hodin včetně pracovních nástrojů, účast zástupce organizace, občerstvení.

Výhody pro divadla: zpestření programu, zkouška dobrovolnictví, odpočinek pro pracovníky divadla, téměř žádné cenové náklady, možnost se zviditelnit a získat nové kontakty.

Z jednoho dne na několik let

Zákulisí z.s. je nezisková organizace, která vznikla v roce 2012 ze studentů Arts managementu na Vysoké škole ekonomické a katedry kulturologie Univerzity Karlovy. Tato organizace stála za projektem Jevišťe pro tebe - nekomerční půjčovna profesionální divadelní techniky a v současné době za kultivaci a využití prostoru Venuše ve Švehlovce .

V roce 2014 tato organizace společně s projektem Na den vytvořily akci Vymeť s námi divadelní prach. Za jeden den byly za pomoci dobrovolníků oškrábány a namalovány zdi v prostoru divadelní zkušebny, odvozena suť a uklizen fundus. Na tuto úspěšnou akci navázaly další. Ty si Zákulisí z.s. organizovalo již samo v prostorách nově vznikajícího kulturního centra Venuše ve Švehlovce (v sále pražské Švehlovy koleje). Na začátku fungování v novém prostoru nezískala organizace Zákulisí z.s. žádné finanční dotace, práce všech lidí byla tedy zcela dobrovolná. Dobrovolníci pocházeli z projektu Na den, z okruhu známých a přátel, ale také studentů ubytovaných ve Švehlově koleji. Náplní práce dobrovolníků byly stavební úpravy prostorů, úklid a se zahájením fungování divadla i zajištění služeb divákům. Po získání finanční podpory, se vedení Venuše ve Švehlovce rozhodlo některé dobrovolnické funkce transformovat na klasické - finančně odměněné a tím zajistit větší motivaci a stabilitu týmu. V současnosti Venuše ve Švehlovce i přes všechny pozitivní zkušenosti nepřemýšlí

o znovuzapojení dobrovolníků. Hlavním argumentem je časová náročnost vedení dobrovolníků a také nízká finanční odměna, kterou zaměstnanci za svoji práci dostávají a jsou proto vnímáni tak trochu jako dobrovolníci.

Podobného jednodenního projektu se v roce 2013 zúčastnilo Divadlo Kampa, ve spolupráci s organizací Inex - Sdružení dobrovolných aktivit uspořádaly úklid šaten, jeviště a opravu opony. V divadle Kampa od té doby došlo ke změně vedení, které o podobnou akci neprojevovalo zájem.

Příloha č.6

Věcný záměr zákona o dobrovolnictví

Věcný záměr zákona o dobrovolnictví

A. Účel návrhu, důvody předložení

Věcný záměr zákona o dobrovolnictví je předkládán v souladu s návrhem Plánu legislativních prací vlády na rok 2015. Cílem návrhu je vytvořit novou právní úpravu, která bude mít dopad na co nejširší oblast dobrovolnických činností, bude definovat právní postavení dobrovolníka a upraví vztahy při výkonu dobrovolnictví. V současné době je upravena pouze malá část dobrovolnictví v ČR, která spadá pod zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o dobrovolnické službě). Na základě shody odborné i laické veřejnosti vzešel požadavek na vyzdvihnutí významu všech veřejně prospěšných dobrovolnických činností vykonávaných pro společnost a posílení uznání dobrovolníků a dobrovolnictví obecně. Jedním z prostředků bude deklarace podpory dobrovolnictví a poskytnutí benefitů pro co nejširší spektrum dobrovolníků a dobrovolnických organizací. Návrh dále reaguje na podněty z aplikační praxe platného zákona o dobrovolnické službě. Snaží se zkvalitnit a zefektivnit právní úpravu týkající se akreditovaného dobrovolnictví. Důvodem zpracování nového zákona je společenská potřeba právní úpravy, která by se týkala dobrovolnictví v celé jeho šíři a byla tak vyjádřena podpora všem možným formám dobrovolnické činnosti. Cílem změny zákona je také ukotvení obecně využitelného pojmu dobrovolnictví v rámci právního řádu České republiky.

B. Zhodnocení stávající právní úpravy

V českém právním řádu existuje speciální právní předpis, který upravuje úzký výsek problematiky dobrovolnictví - zákon o dobrovolnické službě. Zákonem se řídí organizace, které získaly akreditaci pro oblast dobrovolnické služby, nebo organizace, které dobrovolníky v akreditovaném režimu přijímají a dobrovolníci vyslaní organizací s akreditovaným programem. Zákon o dobrovolnické službě stanovuje podmínky, za kterých stát podporuje dobrovolnickou službu, určuje standardy výkonu dobrovolnické služby a zajišťuje bezpečí a ochranu pro dobrovolníky i příjemce jejich služby. Zákon má po celou dobu jeho účinnosti

v gesci Ministerstvo vnitra (dále jen "ministerstvo"). Platný zákon však nezahrnuje např. takové formy dobrovolnictví, které jsou vykonávány dobrovolníky podle zvláštních předpisů nebo pravidel EU, ať již se jedná např.

o dobrovolníky Českého červeného kříže, dobrovolné hasiče či Evropskou dobrovolnou službu a EVAID1. Zákon se vztahuje pouze na dobrovolnictví vykonávané organizacemi, které mají akreditovaný program či projekt dle požadavků kladených na ně zákonem o dobrovolnické službě a spadají tak tzv. pod akreditovaný režim. Na organizace, které nejsou zmíněny v taxativním výčtu zákona, jako organizace, které mohou být vysílajícím subjektem a nemohou tak požádat o akreditaci, anebo na organizace, které o akreditaci z různých důvodů žádat nechtějí, ačkoliv jim to zákon umožňuje, zákon o dobrovolnické službě se v současné podobě nevztahuje. Jedná se o velký počet dobrovolníků a organizací, kterým není žádným způsobem v současném právním řádu výslovně deklarováno uznání jejich velmi prospěšné činnosti, neexistuje ani základní právní vymezení terminologie a vzájemných vztahů subjektů působících v dobrovolnictví.

Platný zákon zahrnuje pouze část dobrovolnictví podporovaného státem, uvádí tak ve zmatek odbornou i laickou veřejnost, která zákon považuje za určující právní normu veškerého dobrovolnictví a často dochází k mylné interpretaci zákona. Nová právní úprava bude také řešit nedostatky stávající právní úpravy. Zákon o dobrovolnické službě musí projít zásadními změnami, které si vyžaduje 12-ti letá aplikační praxe. Platný zákon se jeví jako nepřehledný, matoucí a logicky neprovázaný. Povinnosti kladené vysílajícím subjektům jsou neuspořádané, rozptýlené v mnoha paragrafech. Z hlediska správního orgánu zákon nedostatečně upravuje dosah jeho pravomocí při udělování akreditací pro oblast dobrovolnické služby a při realizaci správních kontrol. Řešení spočívající v úpravě stávající právní normy formou novelizace se jeví jako nerealizovatelné vzhledem k plánované zcela odlišné koncepci a velkému počtu nutných změn. Proto bylo přistoupeno k řešení nedostatků formou zcela nového právního předpisu, jenž by odpovídal požadavkům vyplývajícím ze zkušeností s dosavadní aplikací zákona.

C. Návrh věcného řešení

Věcný záměr zákona rozděluje zákon o dobrovolnictví do čtyř částí:

I. Definice, základní pojmy

II. Práva a povinnosti dobrovolnické organizace

III. Akreditované programy

IV. Přechodná ustanovení

I. část zákona – Definice, základní pojmy

První část zákona bude obsahovat deklaraci prospěšnosti, podpory dobrovolnictví a dobrovolníků, uvede obecné definice dobrovolnictví a dobrovolníka, oblasti působení dobrovolníků, demonstrativní výčet pozitivního i negativního vymezení dobrovolnických činností či požadavky kladené na dobrovolnické organizace.

Předkladatel je veden snahou definovat dobrovolníka a dobrovolnictví tak, aby definice byly co nejobecnější a byly platné pro co nejširší spektrum dobrovolnických činností a zároveň se snaží vymezit dobrovolnictví tak, aby nemohlo být uplatňováno a zneužíváno v oblastech, které stát podporovat nemůže nebo, aby nebylo zaměňováno s jinými instituty (např. brigáda, stáž, pomoc osob blízkých v rodině). Za dobrovolníka bude považována osoba starší 15 let, která bude schopna vykonávat dobrovolnictví s ohledem na svou rozumovou a volní vyspělost. Podstatnou podmínkou bude, aby svéprávnost dobrovolníka nebyla soudem v tomto ohledu omezena. Dobrovolníkem se může stát pouze osoba, která bude způsobilá vykonávat činnosti, které ji budou uloženy a musí být schopna samostatně posoudit, zda může plnit podmínky výkonu těchto činností.

Fyzická osoba se pak stává dobrovolníkem ve chvíli, kdy začne vykonávat dobrovolnictví. Toto ustanovení bude důležité zejména pro posuzování možnosti čerpání benefitů v souvislosti s výkonem dobrovolnictví, které se nebudou vázat např. pouze na sepsání smlouvy, ale bude muset dojít ke konkrétní dobrovolnické aktivitě. Klíčová podstata zákona je konsensuální vymezení termínu dobrovolnictví platného pro maximální množství dobrovolnických činností a zavedení tohoto termínu do českého právního řádu. Dobrovolnictví bude definováno jako veřejně prospěšná činnost přispívající k dosahování veřejného blaha, které je vykonáváno dobrovolníkem ze svobodné vůle, ve volném čase a bez nároku na odměnu, protislužbu či zvýhodnění. Podstatou dobrovolnictví je, aby bylo vykonáváno ve prospěch druhých a bylo přínosem pro společnost. Druhou zásadní charakteristikou dobrovolnictví je výkon bez nároku na finanční ohodnocení či právo na jakoukoli protihodnotu či výhodu. Pro úplnost bude za

dobrovolnictví považována i činnost vykonávaná dobrovolníkem samostatně bez formálně definovaného vztahu. I když se při posuzování, zda půjde či nepůjde o dobrovolnictví, bude vycházet ze základních definic zákona, zákon přesto uvede konkrétní činnosti, které zejména nebudou považovány za dobrovolnictví a nebudou tedy spadat do působnosti zákona. Jedná se především o činnosti, které nelze považovat za veřejně prospěšné, ale spíše pouze sobě prospěšné, či prospěšné nejbližšímu okolí v podobě drobné služby a protislužby mezi sousedy. Dále aktivity, které jsou vykonávány za účelem podnikání. Za dobrovolnickou činnost nebudou považovány aktivity vykonávané v rámci povinností, které vznikly v rámci jiného právního vztahu, ať již se jedná např. o členský, pracovněprávní vztah apod., ani činnosti vykonávané např. statutárním orgánem, které vyplývají z povinností statutárního zástupce. Všechny výše uvedené vztahy jsou založeny na vykonávání činností vyplývajících z jasně definovaného právního vztahu, který vymezuje jejich práva a povinnosti a jsou určeny zákoníkem práce nebo občanským zákoníkem, zakladatelskými listinami a stanovami organizací. Práva a povinnosti dobrovolníků budou vymezeny odlišně zákonem o dobrovolnictví a vzniknou uzavřením smlouvy dobrovolníka s dobrovolnickou organizací. Nebude však vyloučeno, aby člen či statutární zástupce, zaměstnanec mohli působit v dané organizaci jako dobrovolníci, ale budou tak muset činit nad rámec svého právního postavení (práv a povinností) člena, statutární zástupce a zaměstnance. Podstatnou podmínkou návrhu je, že dobrovolnictví nesmí být alternativou nebo náhradou za řádnou placenou práci. Ze zákona je nutné vyjmout také výkon vojenské služby, protože v době trvání stavu ohrožení státu nebo válečného stavu vykonává vojenskou službu i voják v záloze a to formou mimořádné služby. Po vymezení pojmu dobrovolník a dobrovolnická činnost zákon definuje pojem dobrovolnická organizace. Za dobrovolnickou organizaci bude zákonem pokládána taková organizace, která bude bezúhonnou veřejně prospěšnou právnickou osobou nebo státním orgánem, územním samosprávným celkem, státní příspěvkovou organizací, příspěvkovou organizací územních samosprávních celků či školskou právnickou osobou, která bude dobrovolníky vybírat, organizovat a podporovat výkon dobrovolnictví. Dobrovolnická organizace se nebude považovat za bezúhonnou, jestliže byla pravomocně odsouzena za úmyslný trestný čin, pokud se na ni nehledí, jako by nebyla odsouzena.

II. část zákona - Práva a povinnosti dobrovolnické organizace

Cílem této části zákona je podpořit organizované dobrovolnictví prostřednictvím poskytnutí jasně definovaných benefitů co nejširšímu spektru dobrovolnických činností. Druhá část zákona vymezí rovněž povinnosti vyplývající z organizování dobrovolnictví dobrovolnickými organizacemi a podmínky čerpání benefitů uvedených v zákoně a budou se jí řídit všechny organizace, které naplní podmínky uvedené v definici dobrovolnické organizace. Záměrem této části zákona je však regulovat dobrovolnictví pouze do té míry, aby nadměrně nezvyšovalo nároky na administrativu u dobrovolnických aktivit, ale zároveň poskytovalo určité garance, které budou základem pro poskytnutí výhod. Jednou z povinností, která bude na dobrovolnické organizace kladena, bude povinné poučení dobrovolníka o rizicích spojených s výkonem dobrovolnické činnosti, která by mohla ohrozit jeho zdraví a život. Na tyto organizace se oproti třetí části zákona nevztahuje povinné pojištění dobrovolníků. Oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci nelze řešit v souladu s pracovněprávními předpisy, na dobrovolnické aktivity se v této části zákona bude pohlížet

v obecné rovině občanského práva. Zákon uloží dobrovolnické organizaci povinnost uzavřít smlouvu o výkonu dobrovolnické činnosti. Tato smlouva bude moci být až na výjimky ústní a jejím obsahem bude alespoň místo, předmět a doba výkonu dobrovolnické činnosti. Není záměrem předkladatele, aby zavázal povinností uzavírat písemné smlouvy pro všechny typy dobrovolnických aktivit. Zejména pro jednorázové aktivity či aktivity komunitního charakteru by to znamenalo příliš velkou administrativní zátěž, která by mohla způsobit stagnaci rozvoje dobrovolnictví. Zákon přesně upraví, za jakých podmínek, bude mít dobrovolnická organizace povinnost uzavřít písemnou smlouvu a vést evidenci prokazující vykonané dobrovolnictví. Zákon stanoví, jaké konkrétní údaje musí evidence dobrovolnické činnosti obsahovat. Tyto povinnosti vyvstanou tehdy, pokud dobrovolník organizaci požádá o vystavení Osvědčení o výkonu dobrovolnictví a pokud bude chtít organizace vykazovat čas, který dobrovolníci věnují svým činnostem, jako formu finanční spoluúčasti na projektech z veřejných prostředků. Dobrovolnická organizace bude povinna vydat dobrovolníkovi Osvědčení o vykonaném dobrovolnictví, pokud o něj dobrovolník požádá. V případě, že dobrovolník požádá o vydání až po zahájení výkonu dobrovolnictví a dobrovolnická organizace nepovede do této doby evidenci o vykonané dobrovolnické činnosti, je povinna vydat osvědčení od doby, kdy

dobrovolník o osvědčení požádal. Zákon stanoví povinné náležitosti osvědčení, kterými budou jméno, příjmení dobrovolníka, datum narození, doba a místo výkonu dobrovolnictví, druh a rozsah vykonávaného dobrovolnictví. Osvědčení o vykonaném dobrovolnictví bude dobrovolníkovi prokazovat jeho zkušenosti, schopnosti a jeho aktivitu v zapojení do veřejně prospěšné činnosti a může mu tak zajistit výhodnější postavení na trhu práce. Snahou zákona je rozšířit možnost dofinancování projektů z veřejných rozpočtů hodnotou vykonané dobrovolnické činnosti také na organizace, které nepůsobí v rámci akreditovaného programu. Organizacím s akreditovaným programem dle zákona o dobrovolnické službě je dofinancování již nyní umožněno prostřednictvím "Zásad vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu České republiky nestátním neziskovým organizacím ústředními orgány státní správy". Další zásadní změnou v novém zákoně bude vytvoření závazného způsobu výpočtu hodnoty dobrovolnické činnosti. Dobrovolnická organizace si bude moci do své spoluúčasti na financování projektu podporovaného z veřejných prostředků zahrnout řádně evidovanou činnost dobrovolníků, která byla vykonána ve prospěch této dobrovolnické organizace, pokud to tak stanoví poskytovatel veřejné podpory. Pro stanovení výše hodnoty odvedené dobrovolnické činnosti bude využita částka ve výši 50% měsíční průměrné mzdy v národním hospodářství za předchozí kalendářní rok. Tato částka je vyhlášována Ministerstvem práce a sociálních věcí na základě údajů Českého statistického úřadu Sdělením uveřejněným ve Sbírce zákonů. Pro výpočet hodinové sazby se částka vydělí koeficientem 1783 a poté zaokrouhlí na celé koruny směrem dolů. Příjmy vzniklé v souvislosti s výkonem dobrovolnictví budou osvobozeny od daně právnických osob. Vyčíslená hodnota odvedené dobrovolnické činnosti nebude zdaňována. Další zvýhodnění dobrovolnictví mimo akreditovanou oblast bude vyplývat z osvobození dobrovolníků od daně z příjmu fyzických osob. Dojde tak k odstranění jedné z bariér rozvoje dobrovolnictví. Plnění poskytované dobrovolníkovi v souvislosti s výkonem dobrovolnické činnosti a nezbytné pro tento výkon (stravování, ubytování, doprava, ochranné pomůcky a pracovní pomůcky, atd.) bude osvobozeno od daně z příjmu. Pokud bude chtít dobrovolník využít osvobození od daně z příjmu v souvislosti s poskytnutým plněním, musí dobrovolnická organizace vést evidenci, ze které bude patrné, že náklady vznikly při výkonu dobrovolnické činnosti konkrétního dobrovolníka, tudíž bude muset splňovat zákonem stanovené náležitosti evidence dobrovolnické činnosti.

Písemná smlouva nebude požadována. Osvobození nebude klást na dobrovolníky administrativní nároky, příjmy, které jsou od daně z příjmu osvobozeny, se do daňového přiznání neuvádí. Zákon stanoví dobrovolnické organizaci pro účely zajištění dobrovolnictví oprávnění zpracovávat osobní údaje dobrovolníků podle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů. Zákon zařadí dobrovolníky, kteří se účastní Evropské dobrovolné služby (dále jen "EVS") mezi státní poplatníky zdravotního pojištění, podle § 7 odst. 1 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Umožní tak mladým lidem do 30 let snadněji a s nižšími vstupními náklady získat neformální vzdělávání a zahraniční zkušenosti, které po návratu do ČR mohou uplatnit ve prospěch tuzemských škol, zaměstnavatelů a dalších institucí. EVS je charakterizována dlouhodobým vysíláním dobrovolníků do zahraničí, kde dobrovolníci v průměru působí nepřetržitě po dobu 10 měsíců. EVS má jasně daná pravidla (např. věk dobrovolníka nesmí přesáhnout 30 let, dobrovolník tuto službu nemůže vykonávat v zemi svého původu, ale pouze v zahraničí), podléhá přísnému akreditačnímu procesu, který v České republice zajišťuje Česká národní agentura programu Erasmus +. Z důvodu samostatných pravidel nebude EVS zařazena v třetí části zákona o dobrovolnictví s akreditovaným programem.

III. část Akreditovaný dobrovolnický program

1. Definice

Záměr obsažený v třetí části zákona vychází z aplikační praxe zákona o dobrovolnické službě. Snaží se uplatnit všechna ustanovení, která mají pozitivní vliv na fungování dobrovolnických aktivit a zároveň se vyvarovat nejasných a nepřesných formulací, které praxi spíše zatěžují a způsobují problematickou aplikaci. Tato část zákona upraví podmínky, za kterých stát bude podporovat specifický režim dobrovolnictví, tzv. akreditovaný dobrovolnický program, vymezí práva a povinnosti vysílajících a přijímajících osob, práva a povinnosti dobrovolníků, náležitosti smluv uzavíraných v rámci akreditovaného programu, jakož i další podmínky s výkonem dobrovolnictví v akreditovaném programu související. Rovněž vymezí působnost a pravomoci ministerstva.

Organizace s akreditovaným programem, budou muset splňovat podmínky zákona z části první a druhé, taktéž se na ně budou vztahovat výhody vyplývající

z druhé části. Na vysílající osobu budou však oproti dobrovolnické organizaci kladeny vyšší nároky. Za vysílající osobu bude zákonem považována dobrovolnická organizace se statutem veřejné prospěšnosti, která bude dobrovolníky vybírat, vést evidenci, zajišťovat jejich přípravu, pojištění a vysílat dobrovolníky k výkonu dobrovolnictví v rámci akreditovaného programu, a která bude splňovat podmínky dané tímto zákonem. Vysílající osoba nebude jako dosud omezena právní subjektivitou, ale určujícím faktorem bude status veřejné prospěšnosti. Důvodem požadování statusu veřejné prospěšnosti je využití nového institutu, který dokládá, že organizace plní podmínky veřejné prospěšnosti a je transparentnější oproti organizacím, které tento status nemají. Dobrovolnictví je založeno na veřejně prospěšných aktivitách a status veřejnou prospěšnost potvrzuje. Vysílající osobě bude zákonem umožněno také přijímat dobrovolníky ve svůj vlastní prospěch. Bude moci tedy být vysílající i přijímající osobou zároveň. Zákon nebude vyžadovat po vysílající osobě, aby vysílala dobrovolníky v cizí prospěch.

Přijímající osoba bude zákonem definována jako fyzická nebo veřejně prospěšná právnická osoba, pro jejíž potřebu je dobrovolnictví v rámci akreditovaného programu vykonáváno a která je způsobilá uzavřít smlouvu s vysílající osobou a schopná dostát závazkům z této smlouvy. Zákon umožní působit v postavení přijímající osoby také státním orgánům, územním samosprávným celkům, státním příspěvkovým organizacím, příspěvkovým organizacím územních samosprávných celků a školským právnickým osobám. Uvedené organizace budou moci využívat dobrovolníků vysílaných v akreditovaném režimu k účelům a za podmínek stanovených zákonem. Třetí část zákona doplňuje definici dobrovolníka oproti části první o podmínku bezúhonnosti, pokud to povaha dobrovolnické činnosti bude vyžadovat. Zákon za bezúhonnou osobu nebude považovat takovou osobu, která byla pravomocně odsouzena za úmyslný trestný čin, pokud se na ní nehledí, jako by nebyla odsouzena. Povahu dobrovolnické činnosti, tj. nutnost prokazovat bezúhonnost, bude určovat akreditační komise ministerstva, která se bude řídit úvahou o potřebě zvýšené ochrany osob, pro které bude dobrovolnictví vykonáváno. Jedná se zejména o výkon dobrovolnictví v soukromí přijímající osoby např. dítěte, osoby se zdravotním postižením nebo seniora bez přítomnosti jiné zodpovědné osoby. Předkladatel navrhuje osvobození od správního poplatku za přijetí žádosti o vydání výpisu z evidence Rejstříku trestů. Jako možné řešení se navrhuje v položce 10 přílohy zákona

č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, vložit ustanovení Osvobození, které by od poplatku osvobozovalo dobrovolníky žádající o výpis z evidence Rejstříku trestů pro potřeby výkonu dobrovolnictví v akreditovaném dobrovolnickém programu dle zákona o dobrovolnictví. Pokud bude z akreditovaného dobrovolnického programu vyplývat povinnost předkládat výpis z Rejstříku trestů, u zahraničních dobrovolníků to bude znamenat, že cizinec bude povinen předložit doklad obdobný výpisu z evidence Rejstříku trestů vydaný státem, jehož je občanem. Nebude-li moci cizinec doklad obdobný výpisu z evidence Rejstříku trestů předložit, protože stát takový doklad nevydává, předloží čestné prohlášení, které nebude starší než 3 měsíce, ve kterém uvede, že v cizině nebyl uznán vinným pro trestný čin, pro který nemůže být považován za bezúhonného.

2. Akreditační řízení

Žadatel bude muset v akreditačním řízení doložit všechny náležitosti uvedené ve formuláři žádosti o akreditaci, který bude přílohou zákona. Příloha zákona bude obsahovat konkrétní požadavky na žadatele, co musí doložit, aby prokázal svou schopnost plnit povinnosti vyplývající ze zákona. Bude se jednat zejména o identifikaci osoby zodpovědné za realizaci programu, popis programu, popis cílových skupin, uvede možná rizika a zvláštní nároky kladené na dobrovolníky, místo výkonu dobrovolnictví, popis přípravy dobrovolníků, identifikace školitelů, informace o plnění ujednání ohledně stravování, ubytování a dopravy dobrovolníků, rozpočet projektu, způsob hodnocení a kontroly dobrovolníků apod. Po školiteli, lektorovi bude vyžadováno odpovídající vzdělání v oboru a praxe. Koordinátor dobrovolníků bude muset prokázat praxi v řízení lidí, bude se také zohledňovat zkouška dle Národní soustavy kvalifikací či absolvování individuálních kurzů souvisejících s danou tematikou. Ministerstvo bude akreditaci udělovat na návrh akreditační komise, která bude složená po jednom zástupci Ministerstva vnitra, Ministerstva zahraničních věcí, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva práce a sociálních věcí, Ministerstva životního prostředí, Ministerstva zdravotnictví, Ministerstva kultury, Ministerstva financí, Rady vlády pro nestátní neziskové organizace. Akreditační komise bude poradním orgánem ministerstva. Na základě návrhu akreditační komise bude možné ministerstvem požadovat, aby smlouva uzavřená mezi vysílající osobou a dobrovolníkem obsahovala náležitosti, které budou podmíněny konkrétní

povahou dobrovolnické činnosti a není účelné ani potřebné, aby se vztahovaly na všechny typy dobrovolnických činností. Nebudou moci být akreditovány aktivity vymezené v části první zákona, které nelze považovat za dobrovolnictví a dále dobrovolnictví upravené jinými právními předpisy anebo podléhající zvláštnímu akreditačnímu řízení jako je program EVS a EVAID. Dále nebude možné akreditovat činnosti vykonávané členem sociálního družstva pro potřebu sociálního družstva, jehož je členem. Důvodem omezení je, že u sociálních družstev založených dle zákona o obchodních korporacích má každý člen nárok na podíl na zisku. Nelze pak reálně rozlišit, zda-li součástí podílu na zisku není i odměna za výkon dobrovolnictví, což je všakv rozporu s obecným principem dobrovolnictví, který uvádí, že dobrovolnická činnost je vykonávána bez nároku na odměnu. V rozhodnutí o udělení akreditace bude kromě povinných náležitostí přesně specifikován akreditovaný dobrovolnický program, který bude korespondovat s podmínkami uvedenými v žádosti o akreditaci. Bude v něm uvedena oblast působení dobrovolníků, zda se jedná o vysílající i přijímající osobu zároveň nebo zda vysílá dobrovolníky k jiným přijímajícím osobám. Dále v rozhodnutí bude uvedeno místo působení dobrovolníků až na úroveň obce, bude-li to pro akreditovaný program účelné. Akreditace se bude udělovat na dobu 4 let. Předkladatel si je vědom toho, že v průběhu doby platnosti akreditace bude docházet ke změnám, které by vynucovaly nutnost opětovného podání žádosti o akreditaci programu. Proto bude moci vysílající osoba v průběhu platnosti akreditace požádat o změnu akreditace. Změna akreditace bude umožněna pouze v tom případě, že se nebude měnit základní podstata akreditovaného programu. Žádost se bude moci týkat např. rozšíření nebo zúžení místní působnosti dobrovolníků. Bude umožněno rozšířit akreditaci pro vysílání dobrovolníků jiným přijímajícím subjektům v případě, že oblast působení dobrovolníků bude shodná s oblastí uvedenou v akreditovaném programu. Naopak bude možné akreditaci na základě žádosti zúžit pouze na vysílání dobrovolníků pouze ve svůj prospěch, pokud byla původní akreditace vydána na vysílání dobrovolníků i ve prospěch jiných přijímajících osob. Další možností je, pokud bude chtít organizace s akreditovaným programem rozšířit shodnou činnost na novou cílovou skupinu. Pokud nově doloží relevantní způsob zaškolení dobrovolníků a popíše možná rizika spojená s výkonem dobrovolnické činnosti, bude změna povolena. Změna akreditace však nebude možná, pokud by organizace chtěla změnit činnost vykonávanou dobrovolníky, která nebyla

uvedena v původní žádosti o akreditaci. Na takovou činnost si bude muset požádat o samostatnou akreditaci. Dobu platnosti akreditace bude možné na základě žádosti držitele prodloužit o další 4 roky.

Nelze však měnit základní podstatu akreditovaného programu. V případě, že dojde ke změnám v průběhu platnosti akreditace, bude do zákona zavedena možnost požádat o změnu akreditace. Oproti platné právní úpravě navrhované změny v procesu žádání o akreditaci sníží administrativní náročnost pro správní orgán a zejména pro žadatele akreditace. Prodloužení platnosti akreditace bude umožněno pouze jednou. Po uplynutí 8 let trvání platnosti akreditace (4 roky původní platnost a 4 roky prodloužení) bude žadatel nucen předložit ministerstvu novou žádost o akreditaci dobrovolnického programu.

Na dobrovolníky v akreditovaném dobrovolnickém programu se budou vztahovat i další benefity, které jsou již dnes obsaženy v zákoně o dobrovolnické službě. Jedná se o následující výhody:

- dobrovolníci vykonávající dobrovolnictví v akreditovaném dobrovolnickém programu

budou dle přesně stanovených podmínek zahrnuti mezi osoby, za něž platí pojistné veřejného zdravotního pojištění po dobu výkonu této služby stát, nejsou-li plátcí tohoto pojistného z jiného titulu;

- dobrovolníkům vykonávajícím dobrovolnictví v akreditovaném dobrovolnickém programu, evidovaným u úřadu práce jako uchazeči o zaměstnání, se dle blíže stanovených podmínek, pro účely hmotného zabezpečení, započte dobrovolnictví do doby předchozího zaměstnání;

- dobrovolníci vykonávající dobrovolnictví v akreditovaném dobrovolnickém programu budou dle přesně stanovených podmínek zahrnuti mezi osoby, za které, pokud jsou dobrovolně účastny důchodového pojištění, může hradit pojistné vysílající osoba.

3. Práva a povinnosti vysílající osoby

Zákon bude zvlášť uvádět práva a povinnosti stanovené tímto zákonem pro vysílající osoby. Vysílající osoba bude povinna vést evidenci v rozmezí náležitostí definovaných v části druhé zákona a dále bude evidence obsahovat písemné záznamy a doklady o plnění všech povinností vysílající osoby vyplývajících ze zákona a z akreditovaného programu. Vysílající osoba bude povinna vést evidenci úplným a průkazným způsobem. Před vysláním dobrovolníka k výkonu

dobrovolnické činnosti bude muset vysílající osoba zajistit předvstupní přípravu dobrovolníka za účelem získání znalostí a dovedností nezbytných pro výkon dobrovolnictví, informovat jej o možných rizicích spojených s výkonem dobrovolnictví, která by mohla ohrozit jeho život nebo zdraví. Dobrovolník musí být proškolen nejen obecně o dobrovolnictví, ale musí být seznámen i se specifiky dobrovolnické činnosti, v rámci které bude působit. V případě, že vysílající osoba není sama schopna zabezpečit proškolení dobrovolníka v konkrétních oblastech dobrovolnické činnosti, musí zajistit toto školení ve spolupráci s přijímající osobou nebo s odborníky dané oblasti znalými. V případě, že to povaha dobrovolnictví bude vyžadovat, bude povinností dobrovolníka předložit potvrzení o zdravotní způsobilosti a výpis z evidence Rejstříku trestů ne starší 3 měsíců. Zákon bude ukládat vysílající osobě uzavřít před vysláním dobrovolníka na místo jeho působení písemnou smlouvu s dobrovolníkem a písemnou smlouvu s přijímající osobou. Náležitosti smluv zákon vymezí. Současně je vysílající osoba povinna před vysláním dobrovolníka k výkonu dobrovolnictví uzavřít pojistnou smlouvu kryjící odpovědnost za škodu na majetku nebo na zdraví, kterou dobrovolník při výkonu dobrovolnické činnosti způsobí sám nebo mu bude při výkonu dobrovolnické činnosti způsobena. Pokud bude mít dobrovolník již tuto smlouvu uzavřenou, vysílající osoba zaeviduje tuto skutečnost společně s průkazným dokumentem, který bude stvrzovat, že dobrovolník je pojištěn v souladu se zákonem. Vysílající osoba bude moci dobrovolníka vyslat k výkonu dobrovolnictví, až když budou splněny všechny podmínky stanovené za tímto účelem zákonem a smlouvou mezi vysílající osobou a dobrovolníkem. Vysílající osoba nebude moci obdržet od přijímající osoby finanční odměnu za zprostředkování dobrovolníků. Přijímající osoby se však mohou podílet na nákladech vyplývajících ze zákonných povinností jako je např. pojištění, příprava dobrovolníků, jízdné apod. Povinnost vydávat na základě žádosti dobrovolníka osvědčení o vykonaném dobrovolnictví se bude vztahovat také na organizace působící v akreditovaném režimu. Toto osvědčení se bude nazývat Osvědčení o vykonaném dobrovolnictví v akreditovaném programu a vzor bude přílohou zákona. Vzhledem k tomu, že zákon upravuje povinnost vysílajícím osobám zasmluvňovat a vést evidenci o dobrovolníkovi ihned po jeho nástupu do výkonu dobrovolnické činnosti, může dobrovolník požádat o Osvědčení o výkonu dobrovolnictví v akreditovaném programu kdykoli v jeho průběhu. Vysílající osoba bude povinna ve výroční zprávě uvést akreditované

programy, celkové náklady na jednotlivé akreditované programy a výši dotací poskytnutých na jednotlivé akreditované programy z veřejných rozpočtů. Výroční zprávu zašle vysílající osoba ministerstvu nejpozději do 30. června následujícího kalendářního roku. Vysílající osoba bude povinna informovat ministerstvo o změně skutečnosti rozhodné pro udělení akreditace, ke které dojde v průběhu platnosti akreditace, a to do 1 měsíce ode dne, kdy se o takové změně dozvěděla. Změny týkající se koordinátorů, supervizorů, školitelů, statutárních orgánů, sídla apod. tedy nebudou předmětem žádosti o změnu akreditace, ale pouze budou ministerstvu oznamovány. Změny se budou muset doložit odpovídajícími dokumenty. Zákon dále stanoví, že v případě, že vysílající osoba zanikne, přecházejí práva a povinnosti vyplývající ze smluv s dobrovolníky na jejího nástupce, a pokud žádný nástupce nebude stanoven, bude vysílající osoba povinna před zánikem vypořádat veškeré závazky související s výkonem dobrovolnictví.

4. Práva a povinnosti přijímající osoby

Zákon bude přijímajícím osobám ukládat povinnost vést docházkovou evidenci výkonu dobrovolnictví pro jednotlivé dobrovolníky, a to již od prvního okamžiku výkonu dobrovolnictví u přijímající osoby. Důvodem je umožnění vysílající osobě plnit zákonnou povinnost vést evidence dobrovolnictví. Přijímající osoba pak tuto evidenci může použít u prokazování vykonané dobrovolnické činnosti pro účely spolufinancování projektu. Přijímající osoba je povinna zajistit odpovídající podmínky pro výkon dobrovolnictví a plnit povinnosti vyplývající ze smlouvy s vysílající osobou. Přijímající osoba bude mít povinnost informovat vysílající osobu o rizicích, která by mohla ohrozit život nebo zdraví dobrovolníka, vzniklých v průběhu výkonu dobrovolnictví v akreditovaném programu, a přijme neprodleně opatření, která tato rizika vyloučí a v případě neodstranitelných rizik omezí.

5. Smlouvy

5.1. Smlouva mezi vysílající osobou a dobrovolníkem

Zákon bude ukládat povinnost vysílající osobě uzavřít písemnou smlouvu s dobrovolníkem. V akreditovaném programu nebude tato povinnost vázána

pouze na případy uvedené v části I. zákona, písemná smlouva bude povinná vždy.

Smlouva s dobrovolníkem mladším 18 let bude moci být uzavřena pouze s písemným souhlasem jeho zákonného zástupce, bez tohoto souhlasu bude smlouva neplatná. Zákon definuje povinné náležitosti smlouvy mezi dobrovolníkem a vysílající osobou. Bude zahrnovat identifikaci dobrovolníka a vysílající osoby. Dále bude povinnou náležitostí uvedení místa, předmětu a doba výkonu dobrovolnické činnosti, způsob zajištění stravování a ubytování dobrovolníka a rozsah jeho pracovní doby.

Důležitou součástí smlouvy budou ujednání:

- o tom, že vysílající osoba bude v průběhu výkonu dobrovolnictví informovat dobrovolníka o možných rizicích spojených s výkonem dobrovolnictví, která by mohla ohrozit život nebo zdraví dobrovolníka,
- podle povahy dobrovolnictví o předložení výpisu z Rejstříku trestů ne starší než 3 měsíce,
- podle povahy dobrovolnictví o předložení potvrzení o zdravotním stavu dobrovolníka, ve kterém registrující lékař na základě posouzení zdravotního stavu dobrovolníka vymezí činnosti, které s ohledem na svůj zdravotní stav nemůže dobrovolník vykonávat,
- podle povahy dobrovolnictví o předložení potvrzení o seznámení dobrovolníka s prevencí infekčních nemocí včetně antimalarické prevence (profylaxe), vyžadují-li to podmínky území, ve kterém má dobrovolník působit,
- o náhradě nákladů spojených s cestou na místo působení a zpět,
- o náhradách ke krytí běžných výdajů na místě působení,
- o poskytnutí pracovních prostředků a osobních ochranných pracovních prostředků. Pokud to bude vysílající osoba vyžadovat, může být součástí smlouvy ujednání o náhradách výdajů spojených s nezbytnou přípravou na účast dobrovolníka v určitém programu nebo projektu dobrovolnictví v akreditovaném programu. V případě, že akreditační komise posoudí, že žadatel o akreditaci nedostatečně zhodnotil povahu dobrovolnictví, má možnost v rámci akreditačního řízení zavázat vysílající osobu k úpravě návrhu smlouvy a k plnění povinností vymezené v smlouvě v rámci ujednání. Jak již bylo uvedeno v předchozím textu, bude mít akreditační komise možnost požadovat po vysílající osobě doplnění smlouvy tak, aby např. obsahovala povinnost předložit výpis z rejstříku trestů. Součástí smlouvy bude uvedení povinné součinnosti dobrovolníka při vedení

docházky (evidence) u přijímající osoby, tak aby přijímající osoba byla schopna plnit povinnosti kladené na ní zákonem. Další důležitou náležitostí smlouvy bude uvedení informace o úkolech dobrovolníka vyplývající mu z pracovněprávního vztahu, ze služebního poměru, z postavení statutárního orgánu nebo jeho člena, člena kontrolního orgánu, člena spolku nebo z postavení žáka anebo studenta školy, které dobrovolník má plnit u přijímající osoby, v případě, že vysílající osoba není zároveň přijímající osobou. Záměrem tohoto ustanovení smlouvy je maximální možné odlišení výkonu dobrovolnické činnosti od výkonu jiných činností vyplývajících z jiných právních vztahů dobrovolníka k přijímající osobě. Vysílající osoba, která smlouvou dobrovolníka zavazuje, tak může kontrolovat, zda dobrovolník u přijímající osoby neporušuje zákonem daná omezení, která jsou definována v části první zákona. Při sjednání rozsahu pracovní doby, doby odpočinku a pro zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci se použijí přiměřeně pracovněprávní předpisy. Toto ustanovení se osvědčilo v aplikační praxi zákona o dobrovolnické službě.

5.2. Smlouva mezi vysílající a přijímající osobou

Vysílající osoba musí vždy před vysláním dobrovolníka uzavřít písemnou smlouvu s přijímající osobou. Zákon uvede povinné náležitosti smlouvy, které budou zahrnovat podmínky výkonu dobrovolnické činnosti. Ve smlouvě bude muset být uvedena kontaktní osoba zodpovědná za realizaci dobrovolnického programu v přijímající osobě, předmět a doba výkonu dobrovolnictví, způsob ubytování a stravování dobrovolníků, vybavení dobrovolníků pracovními prostředky a osobními ochrannými pracovními prostředky, způsob ověřování průběhu dobrovolnictví vysílající osobou za účelem kontroly dodržování smlouvy a hodnocení práce dobrovolníků, povinnost přijímající osoby vést docházkovou evidenci výkonu dobrovolnictví pro jednotlivé dobrovolníky s uvedením počtu odpracovaných hodin v kalendářním měsíci a jejich rozvržení v jednotlivých dnech, postup při nedodržení sjednaných podmínek přijímající osobou, ujednání o povinnosti přijímající osoby informovat vysílající osobu o rizicích, která mohou ohrozit život nebo zdraví dobrovolníka, vzniklých v průběhu výkonu dobrovolnictví a přijmout neprodleně opatření, která tato rizika vyloučí, a v případě neodstranitelných rizik omezí. V případě, že přijímající osoba přestane plnit podmínky stanovené tímto zákonem, nebo i přes upozornění

vysílající osobou neplní povinnosti vyplývající ze smlouvy, musí vysílající osoba smlouvu s přijímající osobou ukončit.

6. Dobrovolnictví vykonávané v zahraničí

Dobrovolnictví vykonávané v zahraničí v rámci akreditovaného programu má svá specifika a je nutné v určitých oblastech pro něj vymezit zvláštní povinnosti.

Z důvodu větší ochrany dobrovolníků mladších 18 let předkladatel navrhuje nejen splnit všeobecnou podmínku souhlasu zákonného zástupce, což je předpokladem působení dobrovolníka v akreditovaném programu, navíc vymezuje území, kam do zahraničí může být nezletilý dobrovolník vyslán. Na výkon dobrovolnictví v akreditovaném programu v zahraničí může být vyslána osoba mladší 18 let pouze za předpokladu, že bude vykonávat dobrovolnickou činnost na území EU, EHP nebo Švýcarska. Na zahraniční přijímající osobu se nevztahuje český právní řád, tudíž nemůže být veřejně prospěšná podle §146 občanského zákoníku. Zákon však stanoví, že přijímající osoba musí naplňovat znaky veřejné prospěšnosti definované občanským zákoníkem (tj. že posláním organizace je přispívat k dosahování obecného blaha, na rozhodování mají vliv jen bezúhonné osoby, organizace nabyla majetek z poctivých zdrojů a své jmění hospodárně využívá k veřejně prospěšnému účelu). Toto musí být stanoveno ve smlouvě mezi vysílající a přijímající zahraniční osobou. Náležitosti smlouvy uzavírané mezi vysílající osobou a zahraniční přijímající osobou budou zákonem stanoveny shodně jako v případě přijímající osoby na území ČR. Navíc ale budou mezi povinné náležitosti takové smlouvy patřit i další povinnosti, které pro právní vztah mezi vysílající a přijímající osobou vyžaduje tento zákon. Vzhledem k pravidlům územní a osobní působnosti zákonů, se zákon nebude vztahovat na zahraniční přijímající osoby, tudíž bude nutné na ně převést zákonné povinnosti vyplývající z českého právního řádu cestou smluv s vysílající osobou, na kterou se český právní řád vztahuje. Zvláštní úprava dobrovolnictví se bude také týkat pojištění. Pojištění do zahraničí musí krýt odpovědnost za škodu a úraz dobrovolníka a dále musí krýt: náhradu nákladů spojených s léčením úrazu utrpěného při výkonu dobrovolnictví v zahraničí nebo při cestě do zahraničí na místo výkonu dobrovolnické činnosti zpět anebo onemocnění, které před jeho vysláním do zahraničí nebylo ještě v klinickém stádiu, a to po dobu, kdy léčba úrazu nebo onemocnění neumožňovala jeho návrat ze zahraničí do místa, odkud byl vyslán, pokud si úraz nebo onemocnění nezpůsobil úmyslně, nebo nevyvolal vlastním

úmýslným protiprávním jednáním. Dále pojištění musí zahrnovat odškodnění za úraz, náhradu nákladů spojených s převozem dobrovolníka, náhradu škod na majetku dobrovolníka způsobených mu při výkonu dobrovolnické činnosti a náhradu škod způsobených dobrovolníkem při výkonu dobrovolnictví v zahraničí.

Pojištění sjednává vysílající osoba. Pokud má dobrovolník již uzavřeno pojištění, které splňuje náležitosti uvedené v zákoně, vysílající osoba zaeviduje tuto skutečnost společně s průkazným dokumentem stvrzujícím tuto skutečnost. V takovém případě již nemusí vysílající osoba pojištění pro dobrovolníka uzavírat.

7. Kontrola

Zákon stanoví ministerstvu oprávnění, na základě podnětu či z vlastní iniciativy kontrolovat, zda vysílající a přijímající osoba plní podmínky a povinnosti stanovené tímto zákonem a podmínky, které vyplývají z akreditovaného programu. Ministerstvo bude postupovat podle kontrolního řádu.

8. Odebrání a zrušení akreditace programu

Zákon stanoví podmínky, za jakých ministerstvo bude moci odebrat akreditaci programu. Ministerstvo po projednání v akreditační komisi odebere vysílající osobě akreditaci pokud vysílající osoba přestane plnit podmínky stanovené tímto zákonem pro udělení akreditace, pokud i přes upozornění ministerstvem neplní povinnosti stanovené tímto zákonem nebo podmínky akreditovaného programu a pokud vysílající osoba závažným způsobem poruší povinnosti dané zákonem nebo akreditovaným programem. Zákon zavede možnost požádat o zrušení akreditace na základě odůvodněné žádosti vysílající osoby. Ministerstvo poté bez zbytečného prodlení akreditaci programu zruší. Tato možnost je důležitá v případě, že vysílající osobě se natolik změní podmínky realizace programu, že od akreditace ze své vůle odstoupí. Předkladatel navrhuje stanovit minimální dobu po odebrání akreditace, po jejímž uplynutí je možné opět se ucházet o udělení akreditace. Právo na získání akreditace programu bude mít pouze právnická osoba, které nebyla v posledních 2 letech akreditace odebrána. Tato lhůta se nevztahuje na případ, kdy byla akreditace zrušena na žádost vysílající osoby.

9. Vedení seznamu akreditovaných programů

Zákon zaváže ministerstvo vést seznam akreditovaných programů po dobu jejich platnosti. Tento seznam bude muset být zveřejněn způsobem umožňujícím dálkový přístup. Jeho součástí bude vymezení specifik akreditovaného programu (oblast, místo, přijímající osoby apod.).

10. Dotace vysílajícím osobám

Ministerstvo bude moci poskytnout vysílajícím osobám dotaci ke krytí nákladů souvisejících s výkonem dobrovolnictví. Jedná se o náklady spojené s nábořem, evidencí, přípravou a pojištěním dobrovolníků a se zajišťováním dobrovolnictví v akreditovaném programu. V případě, že bude akreditace programu zrušena v průběhu roku, na který dotace bude poskytnuta, bude vysílající osoba povinna do 30 dní ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o zrušení akreditace programu vyúčtovat dotaci a vrátit v tomtéž roce vyplacenou a nevyčerpanou část.

VI. Přechodná ustanovení

Zákon bude obsahovat přechodná ustanovení s pravidly pro přechod z režimu zákona o dobrovolnické službě do režimu nového zákona o dobrovolnictví.

D. Způsob promítnutí navrhovaného věcného řešení do právního řádu a soulad s ústavním pořádkem ČR, s mezinárodními smlouvami a se závazky vyplývajícími z členství v EU

Cíle předkládaného věcného záměru nelze dosáhnout novelizací platné právní úpravy, a to vzhledem ke koncepčně zásadně novému řešení. V návaznosti na vytvoření zcela nové úpravy dobrovolnictví (zrušení stávající) se předpokládají změny v následujících zákonech, právních předpisech nižší právní síly a usnesení vlády:

- zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění,
- zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů
- zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění
- zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách
- zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti
- zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí

- zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi
- zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu
- zákon č. 634/2004 Sb., o státních poplatcích
- zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky
- usnesení vlády České republiky č. 92 ze dne 1. února 2010 o Zásadách vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu České republiky nestátním neziskovým organizacím ústředními orgány státní správy, ve znění pozdějších předpisů
- MZDR 32717/2009/3 - zavedení dobrovolnického programu v nemocnicích

Návrh je v souladu s ústavním pořádkem České republiky, mezinárodními smlouvami a se závazky vyplývajícími pro ČR z jejího členství v Evropské unii.

E. Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí

Návrh předpokládá oproti stávající právní úpravě vznik nových finančních nákladů pro státní rozpočet. Zákon rozšíří daňové úlevy i na neakreditovanou oblast dobrovolnictví, umožní dofinancovat projekty vyčíslenou hodnotou dobrovolnické činnosti, zavede nové státní poplatníky zdravotního pojištění, zavede osvobození od správních poplatků při požádání o výpis z Rejstříku trestů dobrovolníkem v akreditovaném programu. Tyto výhody budou pro státní rozpočet představovat zvýšené náklady (bude nižší příjem do státního rozpočtu).

Na druhou stranu právní úprava povede k odstranění bariér pro rozvoj dobrovolnictví, což povede k jeho rozšíření a zvýší se tak hodnota odvedené dobrovolnické činnosti pro společnost. To bude mít pozitivní dopad na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty. Komplexní podpora dobrovolnictví přinese více možností pro rozvoj sociálních kompetencí jednotlivců a zvýšené možnosti jejich uplatnění na trhu práce. Dobrovolnická činnost aktivizuje sociálně vyloučené skupiny, osoby se zdravotním postižením, seniory i nezaměstnané a podpoří jejich účast na veřejném životě a v pracovním uplatnění. Přínosem je také ekonomická hodnota dobrovolnictví. Návrh může mít pozitivní dopad na

životní prostředí zapojením většího počtu dobrovolníků v této oblasti. Na podnikatelské prostředí České republiky nebude mít návrh dopad.

F. Zhodnocení současného stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace

Přijetí navrhované úpravy nebude mít z povahy věci žádné dopady, které by byly v rozporu s principem zákazu diskriminace.

G. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Přijetí navrhované úpravy administrativně zjednoduší zpracování osobních údajů dobrovolníků u organizací, které splní podmínky stanovené zákonem.

H. Zhodnocení korupčních rizik

V souvislosti s přijetím navrhované úpravy se korupční rizika nepředpokládají.